

โครงการพัฒนาตัวแบบการจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการ  
ประจำปีของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด เพื่อเสริมสร้างขีดสมรรถนะการ  
บริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ

ประกอบด้วย

- รายงานฉบับสมบูรณ์ของแผนพัฒนาจังหวัดสกลนคร
- รายงานฉบับสมบูรณ์ของการแปลงแผนพัฒนาจังหวัดไปสู่แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2554 ของจังหวัดสกลนคร

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2  
( จังหวัดสกลนคร)

## สารบัญ

	หน้า
1. บทสรุปผู้บริหาร	3
2. ขอบเขตการศึกษา	6
3. แผนพัฒนาจังหวัดสกลนคร	9
3.1 สภาพทั่วไปของจังหวัดสกลนคร	9
3.2 สรุปผลการวิเคราะห์ศักยภาพด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดสกลนคร	11
3.3 แผนพัฒนาจังหวัดสกลนคร พ.ศ. 2553-2556	19
4. การแปลงแผนพัฒนาจังหวัดไปสู่แผนปฏิบัติราชการ ปี พ.ศ. 2554 ของจังหวัดสกลนคร	27
4.1 แนวทางการแปลงแผนพัฒนาจังหวัดไปสู่แผนปฏิบัติราชการ	27
4.2 สรุปโครงการที่สำคัญ (Flagship) เบื้องต้นภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์	32
4.3 ตัวอย่างโครงการนำร่อง	34
5. ผลการวิเคราะห์แผนพัฒนาจังหวัดของที่ปรึกษากับแผนพัฒนาจังหวัดที่นำเสนอต่อ ก.บ.ก.	38
6. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการ	42
7. สรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 2 จังหวัดสกลนคร	43
7.1 เอกสารประกอบการประชุมครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 จังหวัดสกลนคร	63
7.2 รายชื่อคณะทำงานยกร่างแผนพัฒนาจังหวัดสกลนคร	110

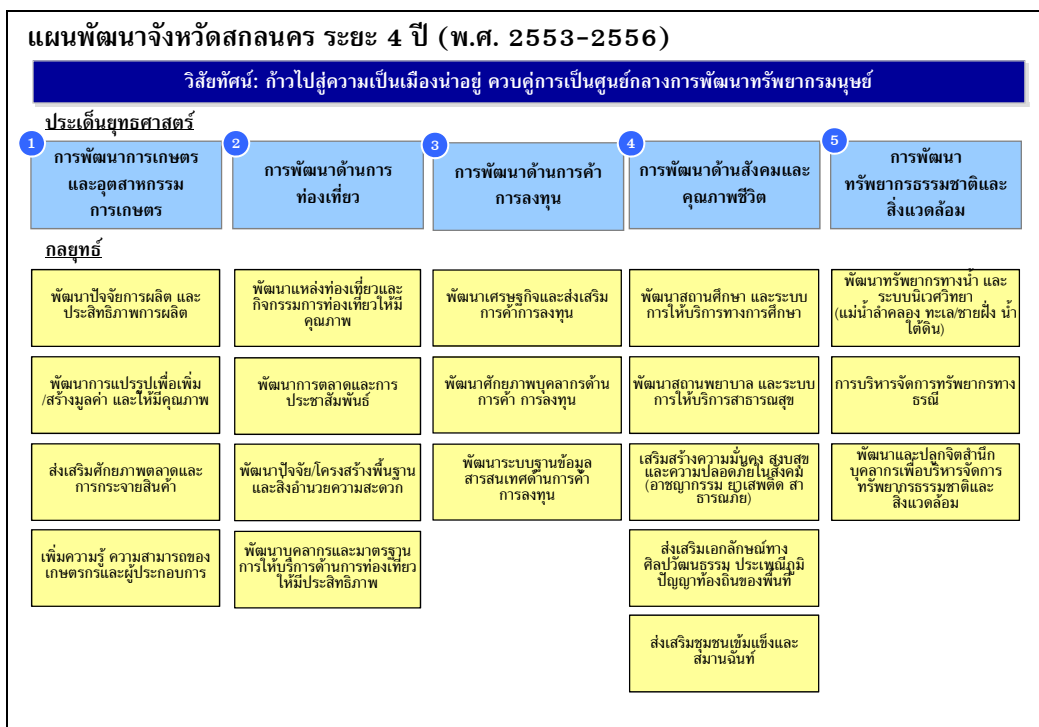
## สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 แผนพัฒนาจังหวัดสกลนคร ระยะ 4 ปี พ.ศ. 2553 – 2556	3
แผนภาพที่ 2 ตัวอย่างการเชื่อมโยงโครงการในประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการเกษตร	5
แผนภาพที่ 3 แนวทางการปรับปรุงแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการของจังหวัด	7
แผนภาพที่ 4 สัดส่วนมูลค่า GPP และอัตราการเติบโตของมูลค่า GPP จังหวัดสกลนคร	10
แผนภาพที่ 5 มูลค่า GPP และมูลค่า GPP Per Capita ปี 2551 ของจังหวัดสกลนคร	10
แผนภาพที่ 6 ภาพรวมศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดสกลนคร	11
แผนภาพที่ 7 การวิเคราะห์ด้านเกษตรกรรมของจังหวัดสกลนคร	12
แผนภาพที่ 8 การวิเคราะห์ด้านอุตสาหกรรมของจังหวัดสกลนคร	13
แผนภาพที่ 9 การวิเคราะห์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดสกลนคร	14
แผนภาพที่ 10 การวิเคราะห์ด้านบริการทางการค้าของจังหวัดสกลนคร	15
แผนภาพที่ 11 ภาพรวมสถานการณ์ด้านสังคมของจังหวัดสกลนคร	16
แผนภาพที่ 12 ภาพรวมสถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดสกลนคร	17
แผนภาพที่ 13 แผนพัฒนาจังหวัดสกลนคร ระยะ 4 ปี พ.ศ. 2553 – 2556 ที่มีอยู่เดิม	19
แผนภาพที่ 14 ผลการทบทวนแผนพัฒนาจังหวัดสกลนคร ระยะ 4 ปี พ.ศ. 2553 – 2556	24
แผนภาพที่ 15 แผนพัฒนาจังหวัดสกลนคร ระยะ 4 ปี พ.ศ. 2553 – 2556	26
แผนภาพที่ 16 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ (Strategy Map)	27
แผนภาพที่ 17 กระบวนการแปลงแผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ	28
แผนภาพที่ 18 ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการเกษตร	30
แผนภาพที่ 19 ตัวอย่างการเชื่อมโยงโครงการในประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตร และอุตสาหกรรมการเกษตร	31

## 1. บทสรุปผู้บริหาร

เอกสารชุดนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) ส่วนของแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดหรือจังหวัด 2) ส่วนของการแปลงแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดหรือจังหวัดไปสู่แผนปฏิบัติราชการประจำปี พ.ศ. 2554 โดยมีทั้งหมด 8 เล่มประกอบด้วย 5 กลุ่มจังหวัดและ 3 จังหวัด และเล่มนี้เป็นของจังหวัดสกลนคร

จากหลักเกณฑ์ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดนั้น แนวทางการพัฒนาของจังหวัดจำเป็นต้องสอดคล้องกับศักยภาพ โอกาส และความต้องการของประชาชน และผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนในพื้นที่ นอกจากนี้ แผนพัฒนาจังหวัดนั้นควรครอบคลุมทุกมิติทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและความมั่นคง ดังนั้น คณะทำงานที่ปรึกษาจึงได้ทำการศึกษาถึงข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์ศักยภาพของจังหวัด รวมถึงการระดมความคิดเห็นจากการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้สามารถกำหนดแผนพัฒนาจังหวัดสกลนครที่ได้ทำการทบทวนใหม่ดังนี้



แผนภาพที่ 1 แผนพัฒนาจังหวัดสกลนคร ระยะ 4 ปี พ.ศ. 2553 – 2556

### วิสัยทัศน์

“ก้าวไปสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่ ควบคู่การเป็นศูนย์กลางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์”

ประเด็นยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ดังนี้

### **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร**

ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ดังนี้

1. การพัฒนาปัจจัยการผลิตและประสิทธิภาพการผลิต
2. การพัฒนาการแปรรูปเพื่อเพิ่ม/สร้างมูลค่า และให้มีคุณภาพ
3. การส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดและการกระจายสินค้า
4. การเพิ่มความรู้ความสามารถของเกษตรกรและผู้ประกอบการ

### **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว**

ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ดังนี้

1. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ
2. การพัฒนาการตลาดและการประชาสัมพันธ์
3. การพัฒนาบุคลากรและมาตรฐานการให้บริการด้านการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ
4. การพัฒนาปัจจัย/โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว

### **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาด้านการค้าการลงทุน**

ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ดังนี้

1. การพัฒนาเศรษฐกิจและส่งเสริมการค้าการลงทุน
2. การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการค้าการลงทุน
3. การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านการค้าการลงทุน

### **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาด้านสังคมและคุณภาพชีวิต**

ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ดังนี้

1. การพัฒนาสถานศึกษา และระบบการให้บริการทางการศึกษา
2. การพัฒนาสถานพยาบาล และระบบการให้บริการสาธารณสุข
3. การเสริมสร้างความมั่นคง สงบสุข และความปลอดภัยในสังคม (อาชญากรรม ยาเสพติด สาธารณภัย)
4. การส่งเสริมเอกลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นของพื้นที่
5. การส่งเสริมชุมชนเข้มแข็งและสมานฉันท์

### **ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**

ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ดังนี้

1. การพัฒนาทรัพยากรทางน้ำ และระบบนิเวศวิทยา (แม่น้ำลำคลอง ทะเล/ชายฝั่ง น้ำใต้ดิน)
2. การบริหารจัดการทรัพยากรทางธรณี

### 3. การพัฒนาและปลูกจิตสำนึกบุคลากรเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อย่างไรก็ดี ในการแปลงแผนพัฒนาจังหวัดไปสู่การปฏิบัติ จะต้องระบุถึงโครงการต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องดำเนินการในจังหวัดในแต่ละปีงบประมาณเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาของจังหวัด ไม่ว่าจะโครงการนั้นจะดำเนินการโดยกลุ่มจังหวัด จังหวัด กระทรวง ทบวง กรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือภาคเอกชน

นอกจากนี้ การแปลงแผนพัฒนาจังหวัดไปสู่การปฏิบัติ จำเป็นจะต้องเป็นไปอย่างบูรณาการ โดยโครงการที่สำคัญของจังหวัดจะต้องมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด และมีการกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบของแต่ละโครงการ ซึ่งโครงการต่าง ๆ นั้นสามารถแบ่งความรับผิดชอบออกเป็นระดับกระทรวง/กรม (Function-Based Projects) ระดับกลุ่มจังหวัด (Cluster-Based Projects) และระดับจังหวัด (Provincial Projects) ตามแต่ละกลยุทธ์ในแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งคณะทำงานที่ปรึกษาขอเสนอตัวอย่างโครงการที่สำคัญในแต่ละกลยุทธ์ และจำแนกตามขอบเขตความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานไว้เบื้องต้นในประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการเกษตร เนื่องจากเป็นประเด็นยุทธศาสตร์หลักที่สอดคล้องกับศักยภาพทางเศรษฐกิจของจังหวัดสกลนคร ดังแสดงในแผนภาพที่ 2



แผนภาพที่ 2 ตัวอย่างการเชื่อมโยงโครงการในประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการเกษตร

## 2. ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษางานภายใต้โครงการพัฒนาตัวแบบการจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการราชการประจำปีของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดเพื่อเสริมสร้างขีดสมรรถนะการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการนั้น ได้แก่ การจัดทำตัวแบบแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดและจังหวัดที่มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ พร้อมกับตัวอย่างของจังหวัดตามแผนปฏิบัติการ ปี พ.ศ. 2554

ทั้งนี้ แนวทางการดำเนินงานเพื่อทบทวนและจัดทำตัวแบบแผนพัฒนาจังหวัดสกลนคร ประกอบด้วย

1.1 การศึกษาและทบทวนแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการราชการประจำปีของจังหวัด เพื่อหาแนวทางการปรับปรุงและพัฒนา พร้อมกับกำหนดแนวทางการวิเคราะห์โครงการและหลักเกณฑ์การคัดเลือกโครงการ

- รวบรวมและศึกษาข้อมูลแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการราชการประจำปีของจังหวัดในปัจจุบัน รวมถึงผลการศึกษาแผนฯ ที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร อาทิ แผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการประจำปีของจังหวัด ปี พ.ศ. 2553 – 2556 และแผนปฏิบัติการ ปี พ.ศ. 2554 ที่ได้เสนอเข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.น.จ.) ข้อมูลพื้นฐานและศักยภาพของจังหวัด ตลอดจนนโยบายภาครัฐในปัจจุบัน เป็นต้น เพื่อวิเคราะห์และสรุปแนวทางการปรับปรุงแผนพัฒนาจังหวัด

- ออกแบบแนวทางการการจำแนกประเภทและผู้รับผิดชอบโครงการ
- ออกแบบแนวทางการวิเคราะห์และเกณฑ์คัดเลือกโครงการสำคัญแบบบูรณาการ

1.2 การศึกษาโดยการลงไปปฏิบัติในพื้นที่ เพื่อสอบถามผลการศึกษาทบทวนและพัฒนาเป็นต้นแบบเพื่อเป็นกรณีศึกษา โดยมีกำหนดการลงพื้นที่จังหวัดทั้งสิ้น 2 ครั้ง

**การลงพื้นที่ครั้งที่ 1:** มีวัตถุประสงค์ในการลงพื้นที่ดังต่อไปนี้

- การจัด Workshop ร่วมกับจังหวัดเพื่อสอบถามข้อมูล
- การปรับปรุงและจัดทำร่างแผนพัฒนาจังหวัดสกลนคร
- การกำหนดและจัดลำดับประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ
- จัดทำร่างแผนพัฒนาจังหวัด ปี พ.ศ. 2553-2556 ที่ได้รับการทบทวนใหม่

**การลงพื้นที่ครั้งที่ 2:** มีวัตถุประสงค์ในการลงพื้นที่ดังต่อไปนี้

- การจัด workshop ร่วมกับจังหวัดเพื่อจัดเก็บข้อมูลเพิ่มเติม
- การจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดฉบับสมบูรณ์

- การจัดทำตัวอย่างการแปลงแผนพัฒนาจังหวัดไปสู่แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2554 ของจังหวัดที่มีการระบุโครงการที่สำคัญอย่างน้อย 2 โครงการ

1.3 การประมวลผลการศึกษาที่ได้เผยแพร่ในรูปของเอกสารและการประชุมชี้แจงผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

- หลังจากเสร็จสิ้นการลงพื้นที่ทั้ง 2 ครั้งแล้ว คณะที่ปรึกษาจะได้รวบรวมและประมวลผลเพื่อจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ พร้อมทั้งจัดการประชุมชี้แจงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อถ่ายทอดข้อมูล ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะวิธีการแก้ไข เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถวิเคราะห์และคัดเลือกโครงการสำคัญได้อย่างมีระบบหลักเกณฑ์ที่ถูกต้อง มีความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการประจำปีของจังหวัดแบบบูรณาการที่เพิ่มขึ้น พร้อมทั้งสามารถจัดทำได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถแปลงแผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม



แผนภาพที่ 3 แนวทางการปรับปรุงแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการของจังหวัด



อย่างไรก็ดีเนื่องจากขอบเขตการศึกษาภายใต้โครงการฯ มีระยะเวลาการศึกษาที่จำกัด และยังขาดการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนในท้องถิ่นตามวิธีการที่ ก.น.จ. กำหนด นอกจากนั้น ความคิดเห็นที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการดำเนินงาน เป็นเพียงกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาเท่านั้น รวมทั้งแผนพัฒนาจังหวัด ยังไม่ได้ผ่านการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันกับคณะบุคคล ตามมาตรา 19 ตามพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ พ.ศ. 2551 ดังนั้น ผลลัพธ์ที่ได้จากการดำเนินโครงการฯ จึงเป็นเพียงแผนพัฒนาจังหวัด และแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดที่เกิดจากการศึกษาวิเคราะห์ของคณะที่ปรึกษาเพื่อเป็นต้นแบบให้จังหวัดนำไปปรับใช้ต่อไป

### 3. แผนพัฒนาจังหวัดสกลนคร

ในการทบทวนการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดสกลนคร เพื่อศึกษาหาตัวแบบของการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ และความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และสามารถนำมาเป็นกรณีตัวอย่างได้ คณะทำงานที่ปรึกษาได้ทำการศึกษาข้อมูล ทุติยภูมิเพื่อศึกษาศักยภาพของจังหวัดและเพื่อนำไปสู่การกำหนดทิศทางการพัฒนาจังหวัด และการระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ ณ จังหวัดสกลนคร ทำให้สามารถกำหนดแผนพัฒนาจังหวัดสกลนคร ตามแบบฟอร์มของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ออกแบบเพื่อใช้สำหรับจัดทำคำรับรองแผนปฏิบัติการจังหวัด ได้ดังนี้

#### แผนพัฒนาจังหวัดสกลนคร

พ.ศ. 2553 – พ.ศ. 2556

#### 3.1 สภาพทั่วไปของจังหวัดสกลนคร

##### สภาพทางกายภาพ

จังหวัดสกลนครเป็นหนึ่งในจังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีระยะทางห่างจากจังหวัดกรุงเทพมหานครโดยทางรถยนต์ประมาณ 647 กิโลเมตร และห่างจากแม่น้ำโขงจุดที่ตั้งจังหวัดสกลนคร ซึ่งเป็นเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวประมาณ 90 กิโลเมตร มีพื้นที่รวมทั้งสิ้น 9,605.76 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 6,003,603 ไร่

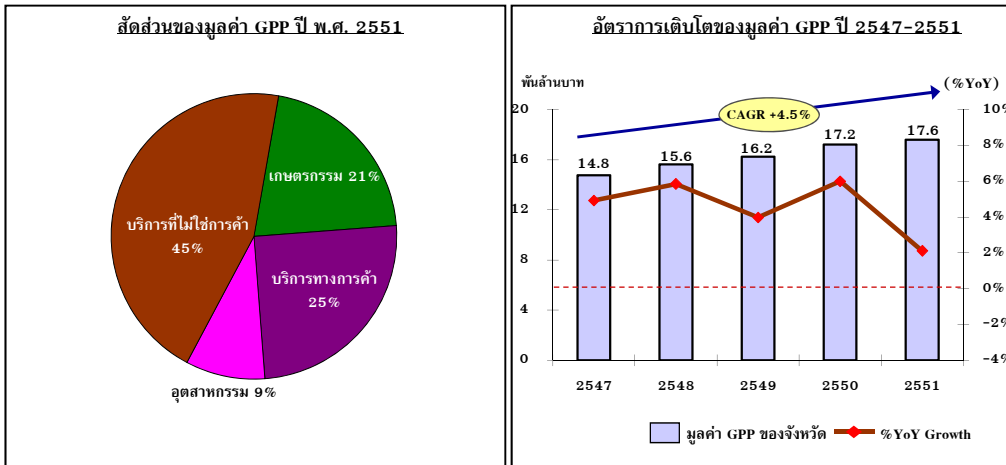
ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปทางด้านทิศใต้เป็นเทือกเขาสูง จากนั้นจะค่อยๆเอียงลาดลงมาทางทิศเหนือและทิศตะวันออก โดยพื้นที่ที่อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ 172 เมตร

##### ข้อมูลพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและจำนวนประชากร

ในปี 2551 จังหวัดสกลนครมีมูลค่าผลผลิตมวลรวมจังหวัด (GPP) คิดเป็นมูลค่าทั้งสิ้น 40,354 ล้านบาท ซึ่งมีมูลค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่ 90,918 ล้านบาท โดยจัดอยู่ในอันดับที่ 46 ของประเทศ โดยมูลค่าผลผลิตมวลรวมของจังหวัดสกลนครมีสัดส่วนของมูลค่า GPP ด้านบริการทางการค้ามากที่สุด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 25 ของมูลค่าผลผลิตมวลรวมจังหวัดทั้งหมด รองลงมาได้แก่ มูลค่า GPP ด้านเกษตรกรรม คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 21 และมูลค่า GPP ด้านอุตสาหกรรม คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 9 นอกจากนี้ หากพิจารณาอัตราการเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (CAGR) ของมูลค่าผลผลิตมวลรวมของจังหวัดสกลนครนั้น พบว่ามีอัตราการเติบโตมูลค่า GPP ในระหว่างปี พ.ศ. 2547-2551 คิดเป็นร้อยละ 4.5 ต่อปี

จังหวัดสกลนครมีจำนวนประชากรในปี 2551 ทั้งสิ้น 1,139,138 คน และมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปีอยู่ที่ 35,363 บาท ซึ่งมีมูลค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศที่ 136,954 บาท และจัดอยู่ในอันดับที่ 67 ของประเทศ

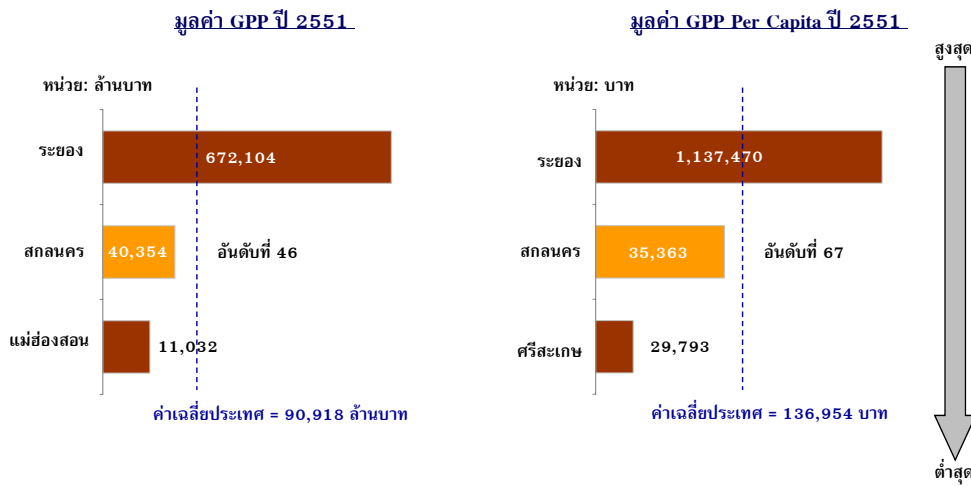
### สัดส่วนมูลค่า GDP และอัตราการเติบโตของมูลค่า GDP จังหวัดสกลนคร



ที่มา: ข้อมูลจาก สศช.

แผนภาพที่ 4 สัดส่วนมูลค่า GDP และอัตราการเติบโตของมูลค่า GDP จังหวัดสกลนคร

จังหวัดสกลนคร มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Nominal GDP) ในปี 2551 อยู่ที่ 40,354 ล้านบาท และมีรายได้ต่อหัวต่อปี (GPP Per Capita) เท่ากับ 35,363 บาท

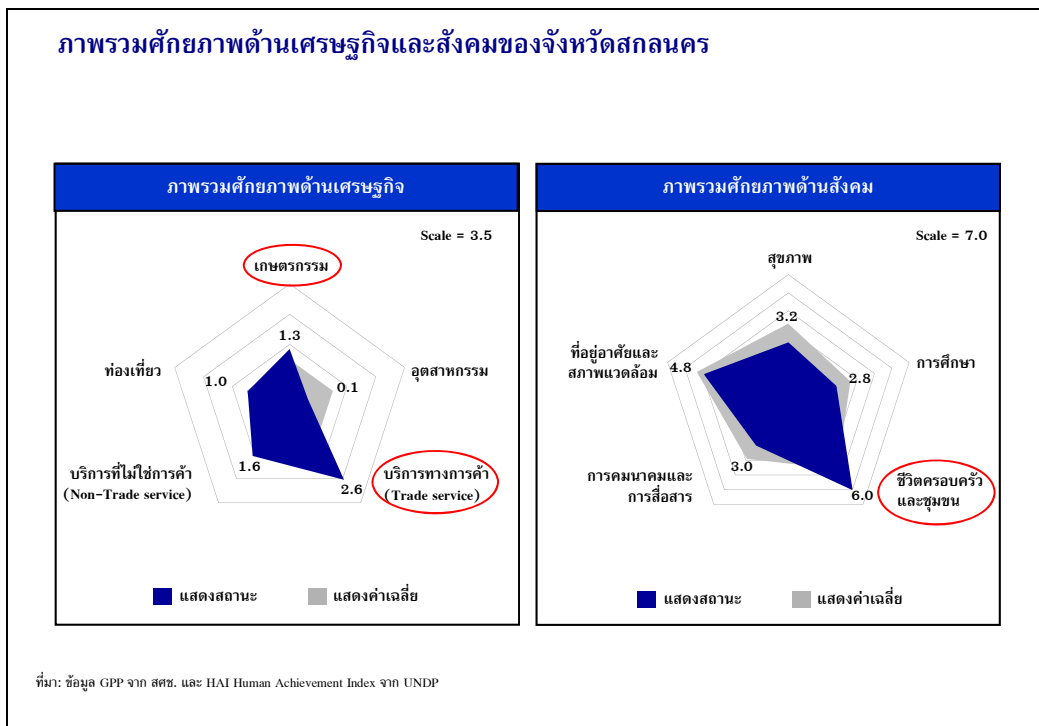


ที่มา: ข้อมูลจาก สศช.  
หมายเหตุ: ไม่รวมจังหวัดกรุงเทพมหานคร

แผนภาพที่ 5 มูลค่า GDP และมูลค่า GDP Per Capita ปี 2551 ของจังหวัดสกลนคร

### 3.2 สรุปผลการวิเคราะห์ศักยภาพด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดสกลนคร

จากการศึกษาภาพรวมด้านเศรษฐกิจโดยการประยุกต์ใช้มูลค่า GPP และภาพรวมด้านสังคมโดยการประยุกต์ใช้ Human Achievement Index (HAI) นั้น พบว่า สถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจของจังหวัดสกลนครนั้นมีความโดดเด่นในด้านบริการทางการค้าและเกษตรกรรม ส่วนสถานการณ์ทางด้านสังคมของจังหวัดสกลนครมีความโดดเด่นในด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน

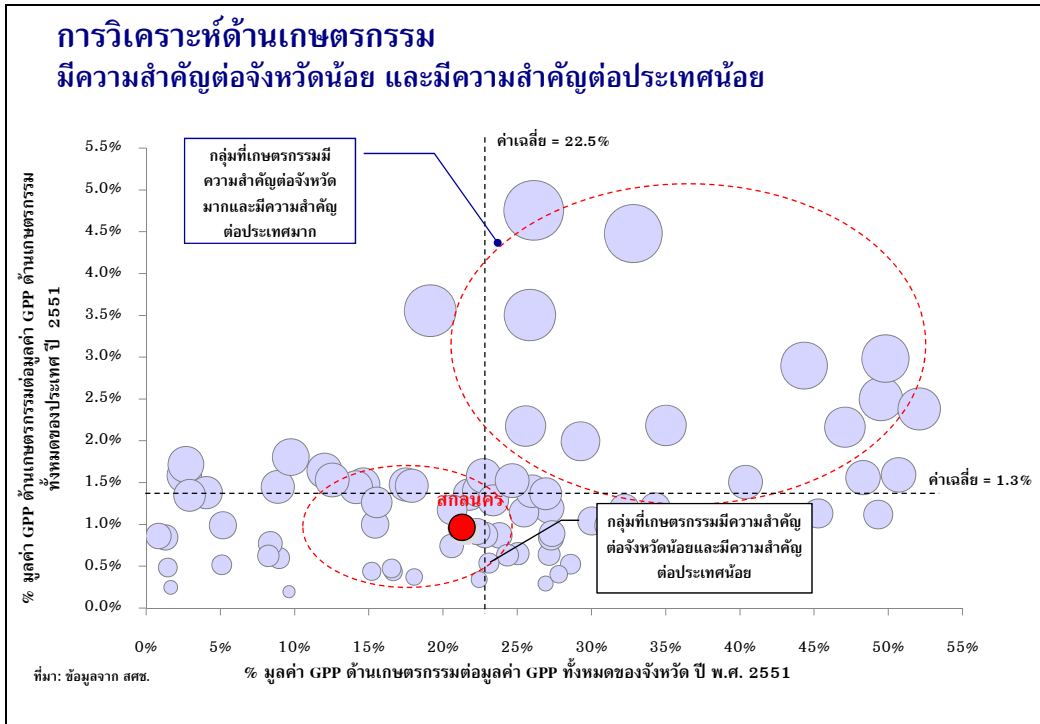


แผนภาพที่ 6 ภาพรวมศักยภาพด้านเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดสกลนคร

#### 3.2.1 ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ

##### 3.2.1.1 ด้านเกษตรกรรม

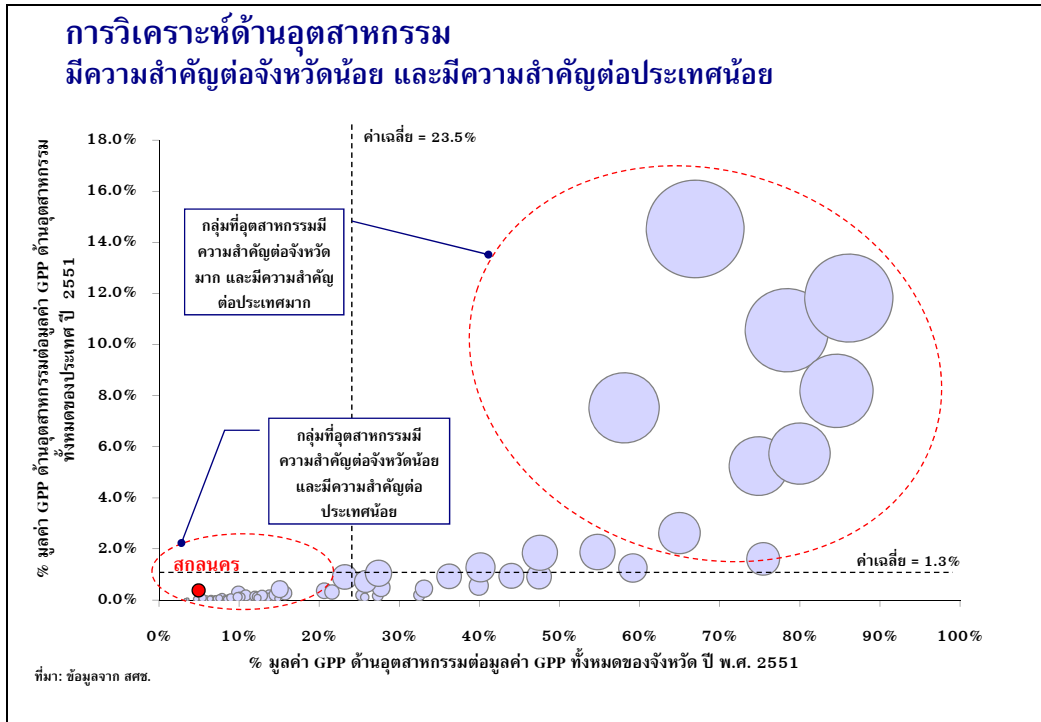
ด้านเกษตรกรรมของจังหวัดสกลนครนั้น เมื่อวิเคราะห์ถึงสัดส่วนมูลค่า GPP ด้านเกษตรกรรมต่อมูลค่า GPP ทั้งหมดของจังหวัด และสัดส่วนมูลค่า GPP ด้านเกษตรกรรมต่อมูลค่า GDP ด้านเกษตรกรรมของประเทศ พบว่า **ด้านเกษตรกรรมมีความสำคัญต่อจังหวัดน้อย และมีความสำคัญต่อประเทศน้อย** นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงปริมาณผลผลิตสินค้าเกษตรกรรมพบว่า จังหวัดสกลนครมีสินค้าเกษตรพืชไร่ที่สำคัญ คือ ข้าวเหนียว มีปริมาณผลผลิตในปี 2551 อยู่ที่ 421,580 ตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 6.7 ของประเทศ และมันสำปะหลัง มีปริมาณผลผลิต 205,123 ตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.8 ของประเทศ และมีสินค้าปศุสัตว์ที่สำคัญ คือ ไก่เนื้อ มีปริมาณผลผลิต 265,999 ตัว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.2 ของประเทศ และไก่ไข่ มีปริมาณผลผลิต 250,405 ตัว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.7 ของประเทศ



แผนภาพที่ 7 การวิเคราะห์ด้านเกษตรกรรมของจังหวัดสกลนคร

### 3.2.1.2 ด้านอุตสาหกรรม

ด้านอุตสาหกรรมของจังหวัดสกลนครนั้น เมื่อวิเคราะห์ถึงสัดส่วนมูลค่า GDP ด้านอุตสาหกรรมต่อมูลค่า GDP ทั้งหมดของจังหวัด และสัดส่วนมูลค่า GDP ด้านอุตสาหกรรมต่อมูลค่า GDP ด้านอุตสาหกรรมของประเทศ พบว่า **ด้านอุตสาหกรรมมีความสำคัญต่อจังหวัดน้อย และมีความสำคัญต่อประเทศน้อย** โดยเมื่อพิจารณาภาพรวมทางด้านโครงสร้างอุตสาหกรรมนั้น พบว่า จังหวัดสกลนคร มีจำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรมประเภทการเกษตรมากที่สุด โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 1,752 ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 79 ของจำนวนสถานประกอบการอุตสาหกรรมทั้งหมดในจังหวัด ส่วนในด้านจำนวนแรงงานภาคอุตสาหกรรมนั้น พบว่า มีจำนวนแรงงานภาคอุตสาหกรรมประเภทการเกษตรมากที่สุดเช่นเดียวกัน โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 2,253 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 36 ของจำนวนแรงงานภาคอุตสาหกรรมทั้งหมดในจังหวัด ในขณะที่มีจำนวนเงินลงทุนภาคอุตสาหกรรมประเภทอาหารมากที่สุด โดยมีจำนวนทั้งสิ้น 571 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 26 ของจำนวนเงินลงทุนภาคอุตสาหกรรมทั้งหมดในจังหวัด

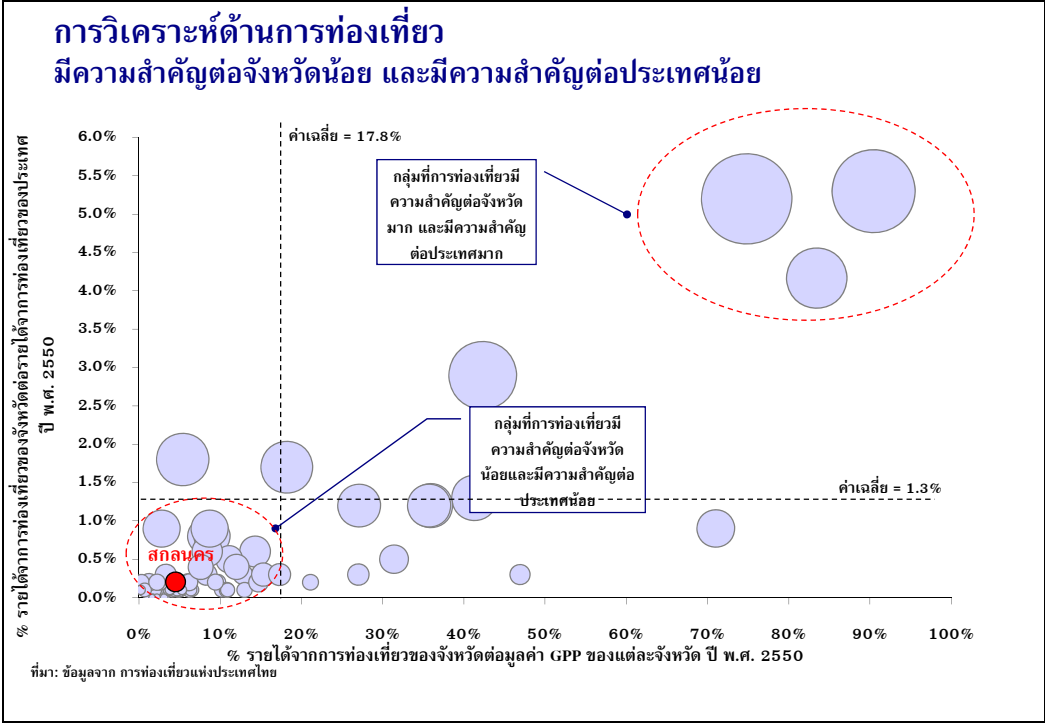


แผนภาพที่ 8 การวิเคราะห์ด้านอุตสาหกรรมของจังหวัดสกลนคร

### 3.2.1.3 ด้านการท่องเที่ยว

ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดสกลนครนั้น เมื่อวิเคราะห์ถึงสัดส่วนรายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดต่อมูลค่า GPP ทั้งหมดของจังหวัด และสัดส่วนรายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดต่อรายได้จากการท่องเที่ยวของประเทศ พบว่า **ด้านการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อจังหวัดน้อย และมีความสำคัญต่อประเทศน้อย** โดยจำนวนนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ในจังหวัดสกลนคร เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 0.8 ของจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดทั้งประเทศ ในขณะที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติ คิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 0.01 ส่วนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักแรมในจังหวัดสกลนครส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยมีสัดส่วนมากถึงร้อยละ 99 ในขณะที่นักท่องเที่ยวต่างชาติคิดเป็นสัดส่วนเพียงร้อยละ 1 โดยส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวชาวไต้หวัน อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา

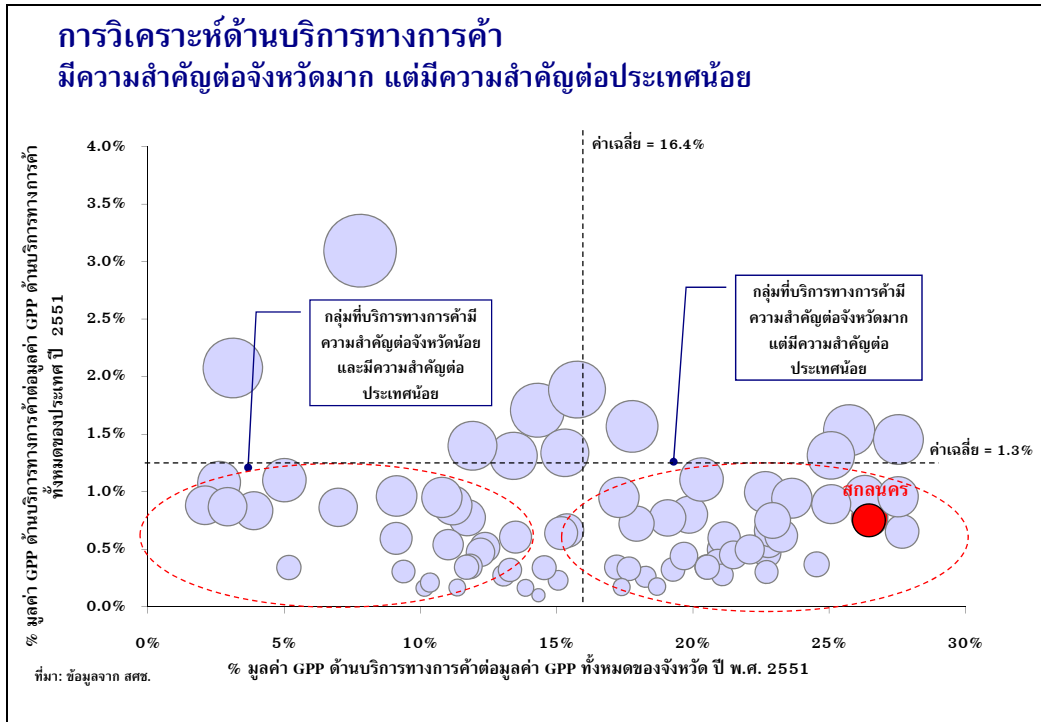
จังหวัดสกลนครมีการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม เป็นสินค้าการท่องเที่ยวหลัก เช่น วัดพระธาตุเชิงชุม พิพิธภัณฑ์พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร พิพิธภัณฑ์พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต และเจดีย์ วัดป่าโนนกลางภู เป็นต้น



แผนภาพที่ 9 การวิเคราะห์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดสกลนคร

**3.2.1.4 ด้านการบริการการค้า**

การบริการการค้า เมื่อวิเคราะห์ถึงสัดส่วนมูลค่า GPP ด้านบริการทางการค้าต่อมูลค่า GPP ทั้งหมดของจังหวัด และสัดส่วนมูลค่า GPP ด้านบริการทางการค้าต่อมูลค่า GDP ด้านบริการทางการค้าของประเทศ พบว่า **ด้านบริการทางการค้ามีความสำคัญต่อจังหวัดมาก แต่มีความสำคัญต่อประเทศน้อย**



แผนภาพที่ 10 การวิเคราะห์ด้านบริการทางการค้าของจังหวัดสกลนคร

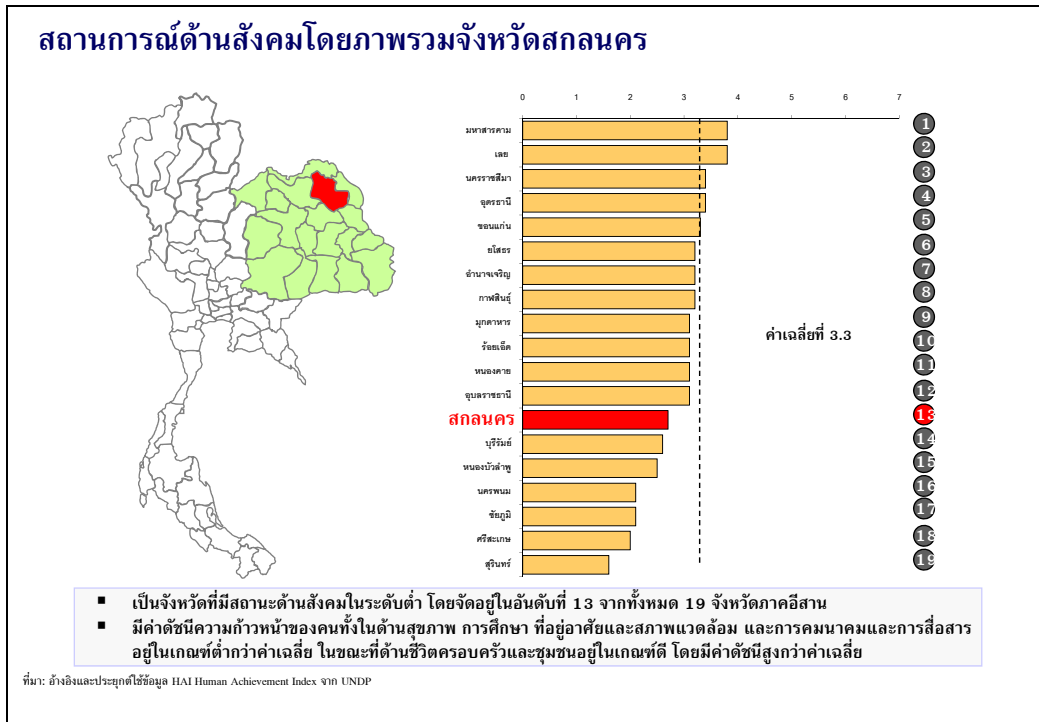
### 3.2.2 ปัจจัยทางด้านสังคม

จากการวิเคราะห์สถานการณ์ทางด้านสังคมจากดัชนีความก้าวหน้าของคน (HAI) พบว่า สถานการณ์ภาพรวมทางด้านสังคมเป็นจังหวัดที่มีสถานะด้านสังคมอยู่ในระดับต่ำ โดยจัดอยู่ในอันดับที่ 13 จากทั้งหมด 19 จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีค่าดัชนีความก้าวหน้าของคนทั้งในด้านสุขภาพ การศึกษา ที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม และการคมนาคมและการสื่อสารอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ในขณะที่ด้านชีวิตครอบครัวและชุมชนอยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีค่าดัชนีสูงกว่าค่าเฉลี่ย ทั้งนี้เมื่อพิจารณาปัจจัยทางด้านสังคม ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยทางด้านสุขภาพ ปัจจัยทางการศึกษา ปัจจัยที่อยู่และสภาพแวดล้อม ปัจจัยชีวิตครอบครัวและชุมชน และปัจจัยการคมนาคมและการสื่อสาร สามารถสรุปได้ดังนี้

- 1) **ด้านสุขภาพ:** ประชากรที่เจ็บป่วยอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ แต่อย่างไรก็ดี จำนวนผู้ป่วยโรคจิตประสาทมีอัตราสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศและมีบุคลากรทางการแพทย์ไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้ป่วย
- 2) **ด้านการศึกษา:** จำนวนประชากรที่ไม่มีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ แต่อย่างไรก็ดี ประชากรส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำกว่าประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา
- 3) **ด้านที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อม:** คราวเรือนส่วนใหญ่มีบ้านและที่ดินเป็นของตนเองและมีระบบสุขาภิบาลที่ดี แต่อย่างไรก็ดีประชากรส่วนใหญ่ประสบปัญหาภัยแล้งและน้ำท่วม



- 4) **ด้านชีวิตครอบครัวและชุมชน:** คดีประทุษร้ายและคดียาเสพติดอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ย แต่อย่างไรก็ดี สัดส่วนของเด็กอายุ 15-17 ปีที่ทำงานอยู่ในระดับสูงกว่าค่าเฉลี่ย
- 5) **ด้านการคมนาคมและการสื่อสาร:** ความยาวของถนน มีความยาวสูงกว่าค่าเฉลี่ย แต่อย่างไรก็ดี สัดส่วนของจำนวนหมู่บ้านที่มีถนนสายหลักใช้การได้ตลอด มีสัดส่วนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย



แผนภาพที่ 11 ภาพรวมสถานการณ์ด้านสังคมของจังหวัดสกลนคร

### 3.2.3 ปัจจัยทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สถานการณ์ทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดสกลนคร มีองค์ประกอบที่สำคัญคือ ที่ดิน น้ำ และป่าไม้ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

#### 3.2.3.1 ที่ดิน

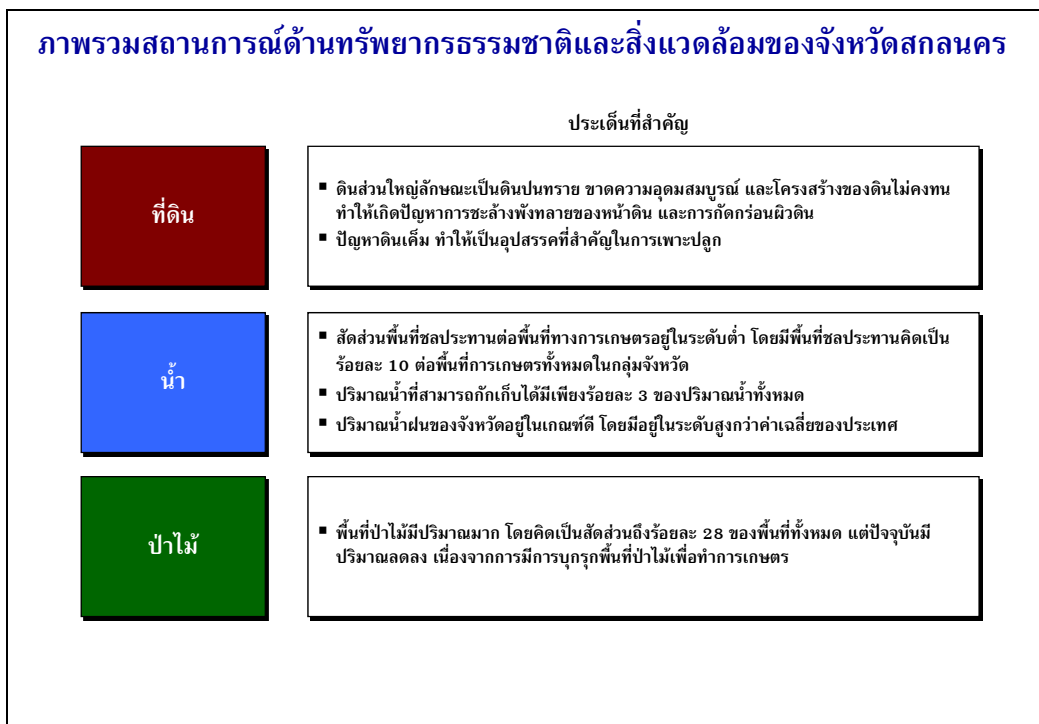
จังหวัดสกลนครเป็นลักษณะภูมิประเทศเป็นเทือกเขาสูง ทำให้เป็นแหล่งกำเนิดของดินที่สำคัญ ใด ๆ ก็ดี เนื่องจากโครงสร้างของดินส่วนใหญ่เป็นดินปนทราย ขาดความอุดมสมบูรณ์ และโครงสร้างของดินไม่คงทน ทำให้เกิดปัญหาการชะล้างพังทลายของหน้าดิน และการกัดกร่อนผิวดิน นอกจากนี้ ยังประสบปัญหาดินเค็มและดินลูกรัง ทำให้เป็นอุปสรรคที่สำคัญในการเพาะปลูก

### 3.2.3.2 น้ำ

จังหวัดสกลนครมีแหล่งน้ำขนาดใหญ่ คือ หนองหาร อันเป็นแหล่งทรัพยากรน้ำเพื่อใช้ในการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด และมีปริมาณน้ำฝนอยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีอยู่ในระดับสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ อย่างไรก็ตาม สัดส่วนพื้นที่ชลประทานต่อพื้นที่ทางการเกษตรอยู่ในระดับต่ำ โดยมีพื้นที่ชลประทานเพียงร้อยละ 10 ต่อพื้นที่การเกษตรทั้งหมดในจังหวัด และปริมาณน้ำที่สามารถกักเก็บได้มีเพียงร้อยละ 3 ของปริมาณน้ำทั้งหมด อันส่งผลให้ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำในการอุปโภคและบริโภค เนื่องจากการกักเก็บน้ำที่ไม่มีประสิทธิภาพและขาดการบริหารจัดการน้ำที่ดีเพื่อใช้ในการเกษตร

### 3.2.3.3 ป่าไม้

จังหวัดสกลนครมีทรัพยากรป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ โดยมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 28 ของพื้นที่ทั้งหมดในจังหวัด นอกจากนี้ยังมีป่าไม้ที่หลากหลาย ทำให้เกิดความสมดุลของระบบนิเวศ อย่างไรก็ตาม ทรัพยากรป่าไม้เริ่มมีปริมาณลดลง เนื่องจากการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้เพื่อทำการเกษตรและที่อยู่อาศัย และเกิดปัญหาสภาพป่าไม้ที่เสื่อมโทรมอันเนื่องมาจากการใช้ประโยชน์โดยไม่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรักษาสภาพสมดุล



แผนภาพที่ 12 ภาพรวมสถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดสกลนคร

ดังนั้น เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของจังหวัดสกลนคร ทำให้สามารถสรุปจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ อุปสรรค (SWOT Analysis) เพื่อกำหนดทิศทางและเป้าหมายการพัฒนาจังหวัด ได้ดังนี้ คือ

### **จุดแข็ง (Strengths)**

- 1) มีข้อได้เปรียบทางด้านภูมิศาสตร์ เนื่องจากมีที่ตั้งอยู่ศูนย์กลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน
- 2) เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรและสินค้าอุตสาหกรรมการเกษตร เช่น ข้าว มันสำปะหลัง
- 3) มีแหล่งน้ำจืดขนาดใหญ่ที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ หนองหาร
- 4) มีทรัพยากรป่าไม้อุดมสมบูรณ์ และที่ดินเป็นจำนวนมาก
- 5) ประชาชนมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย และมีวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ดี

### **จุดอ่อน (Weaknesses)**

- 1) ประชาชนส่วนใหญ่ขาดความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิตสินค้าเกษตร โดยส่วนใหญ่เป็นการแปรรูปขั้นพื้นฐาน
- 2) ประชาชนส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำและประสบปัญหาความยากจน
- 3) ขาดระบบการคมนาคมขนส่งที่มีประสิทธิภาพ
- 4) ขาดการวางแผนและจัดการระบบชลประทาน
- 5) ขาดการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 6) สัดส่วนบุคลากรทางการแพทย์ต่อประชากรอยู่ในระดับต่ำ

### **โอกาส (Opportunities)**

- 1) นโยบายภาครัฐในการส่งเสริมการปลูกพืชอาหาร เพื่อการเป็นครัวของโลก
- 2) แนวโน้มในการบริโภคอาหารปลอดภัยพืช เกษตรอินทรีย์
- 3) นโยบายของรัฐในการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชน (OTOP) และแก้ไขปัญหาความยากจน
- 4) กระแสการเปิดเสรีทางการค้าเป็นโอกาสในการขยายการค้าระหว่างภูมิภาค

### **อุปสรรค (Threats)**

- 1) การแข่งขันด้านสินค้าเกษตรจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น สินค้าเกษตรที่มีราคาถูกกว่าจากประเทศจีน
- 2) ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐอย่างจริงจัง
- 3) ขาดการลงทุนภาคอุตสาหกรรมจากผู้ประกอบการนอกพื้นที่
- 4) ภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง

### 3.3 แผนพัฒนาจังหวัดสกลนคร พ.ศ. 2553-2556

จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ของจังหวัดสกลนคร ได้ให้ผู้เข้าร่วมประชุมจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันระดมความคิดเห็นในการทบทวนแผนพัฒนาจังหวัดสกลนคร ปี พ.ศ. 2553-2556 เพื่อการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดที่มีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งเพื่อนำไปสู่การแปลงแผนพัฒนาจังหวัดสู่แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2554 ต่อไป โดยสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

#### 3.3.1 แผนพัฒนาจังหวัดสกลนคร ปี พ.ศ. 2553 – 2556 ที่มีอยู่เดิม

แผนพัฒนาจังหวัดสกลนคร ระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2553-2556)				
วิสัยทัศน์: ก้าวไปสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่ ควบคู่การเป็นศูนย์กลางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์				
ประเด็นยุทธศาสตร์				
1	2	3	4	5
<b>การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์</b>	<b>การพัฒนาการท่องเที่ยว การค้าและการลงทุน</b>	<b>การพัฒนาที่ดิน การเกษตร และอุตสาหกรรม</b>	<b>การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี เพื่อความอยู่ดีมีสุข</b>	<b>การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สมดุลและยั่งยืน</b>
<b>9 กลยุทธ์</b>	<b>12 กลยุทธ์</b>	<b>11 กลยุทธ์</b>	<b>7 กลยุทธ์</b>	<b>10 กลยุทธ์</b>
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทุกกลุ่มอายุ อาชีพ</li> <li>2. ปรับปรุงศูนย์ศึกษาและสร้างแหล่งเรียนรู้ชุมชน</li> <li>3. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และความเข้มแข็งชุมชน</li> <li>4. การปรับปรุงสมรรถภาพประชากร</li> <li>5. การอบรมและพัฒนาอาชีพแก่ราษฎร</li> <li>6. จัดการศึกษาที่สนองตอบยุทธศาสตร์ด้านต่าง ๆ ของจังหวัด</li> <li>7. เพิ่มจำนวนบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถ</li> <li>8. พัฒนาแผนชุมชน</li> <li>9. การพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. การพัฒนาการท่องเที่ยว</li> <li>2. ยกระดับโครงสร้างพื้นฐานบริการท่องเที่ยวและพัฒนาบุคลากรภาคบริการ</li> <li>3. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว</li> <li>4. การพัฒนาความสามารถในการแข่งขันและรายได้</li> <li>5. ปรับปรุงโครงสร้างการผลิต OTOP</li> <li>6. พัฒนากล่องทุน สถาบันการเงิน และสวัสดิการชุมชนให้แข็งแรง</li> <li>7. สร้างเครือข่าย SME ที่เข้มแข็ง</li> <li>8. สร้างฐานข้อมูลด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน</li> <li>9. พัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนแบบมีส่วนร่วมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง</li> <li>10. สนับสนุนการลงทุนธุรกิจการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและมีการบริหารจัดการที่เป็นธรรม</li> <li>11. เพิ่มช่องทางในการกระจายสินค้าของผู้ประกอบการท้องถิ่น</li> <li>12. สนับสนุนการจัดกลุ่มผู้ประกอบการ</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ส่งเสริม พัฒนาด้านการเกษตรและอุตสาหกรรม</li> <li>2. พัฒนาพลังงานทดแทน</li> <li>3. การปรับปรุงโครงสร้างระบบการผลิตทางการเกษตรและอุตสาหกรรม</li> <li>4. เพิ่มมูลค่าและสินค้าที่มีตลาดรองรับ</li> <li>5. สนับสนุนกิจกรรมในระดับภูมิภาค ระดับชาติ และระดับนานาชาติ</li> <li>6. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย และได้มาตรฐาน</li> <li>7. สร้างสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ที่มีคุณภาพตลาด</li> <li>8. สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร</li> <li>9. สนับสนุนอุตสาหกรรมใหม่ที่ค้ำฉิ่งฉิมแปะประโยชน์ต่อเศรษฐกิจ</li> <li>10. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการรายย่อย</li> <li>11. พัฒนาระบบนิเวศด้วยเกษตรอินทรีย์</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. การยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถด้านการรักษาความมั่นคง เจริญหรือความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน</li> <li>2. การยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถด้านการบริการประชาชน</li> <li>3. การยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย</li> <li>4. การยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด</li> <li>5. การยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถด้านการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ</li> <li>6. การยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถด้านการเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่ง</li> <li>7. สนับสนุนการจัดกิจกรรมอย่างสร้างสรรค์ และสอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ในชีวิตต่อสื่อธรรม</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ปรับปรุง พัฒนาในรูปแบบโลก กระบวนการ วิธีการ และใช้เครื่องมือเทคโนโลยีที่เหมาะสม</li> <li>2. เร่งจัดพื้นที่ทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรมให้กลับคืนความสมบูรณ์</li> <li>3. สร้างกระบวนการเรียนรู้และวางจัดทำฐานข้อมูล องค์ความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น</li> <li>4. ศึกษาวางแผนและพัฒนากิจการบริการนำแบบบูรณาการ</li> <li>5. ฟื้นฟูและพัฒนาระบบประปา</li> <li>6. อนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนาแหล่งน้ำ</li> <li>7. ส่งเสริมให้ชุมชนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ</li> <li>8. ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ เทคโนโลยี แลกเปลี่ยนภูมิปัญญา รวมทั้งพัฒนาศักยภาพการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</li> <li>9. สนับสนุน ส่งเสริมการจัดการ การมีส่วนร่วมป้องกันเฝ้าระวังและควบคุมมลพิษ</li> <li>10. พัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการน้ำเสียและขยะ</li> </ol>

แผนภาพที่ 13 แผนพัฒนาจังหวัดสกลนคร ระยะ 4 ปี พ.ศ. 2553 – 2556 ที่มีอยู่เดิม

แผนพัฒนาจังหวัดสกลนคร ระยะ 4 ปี พ.ศ. 2553 – 2556 ที่มีอยู่เดิมนั้น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

## วิสัยทัศน์

“ก้าวไปสู่ความเป็นเมืองหน้าอยู่ ควบคู่การเป็นศูนย์กลางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์”

ประเด็นยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

### ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ประกอบด้วย 9 กลยุทธ์ ดังนี้

1. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทุกกลุ่มอายุ อาชีพ
2. การปรับปรุงศูนย์กีฬาและสร้างแหล่งเรียนรู้ชุมชน
3. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และความเข้มแข็งชุมชน
4. การปรับปรุงสมรรถภาพประชากร
5. การอบรมและพัฒนาอาชีพแก่ราษฎร
6. การจัดการศึกษาที่สนองตอบยุทธศาสตร์ด้านต่าง ๆ ของจังหวัด
7. การเพิ่มจำนวนบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถ
8. การพัฒนาแผนชุมชน
9. การพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชน

### ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการท่องเที่ยว การค้าและการลงทุน

ประกอบด้วย 12 กลยุทธ์ ดังนี้

1. การพัฒนาการท่องเที่ยว
2. การยกระดับโครงสร้างพื้นฐานการบริการท่องเที่ยวและพัฒนาบุคลากรภาคบริการ
3. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและศูนย์ข้อมูลการท่องเที่ยว
4. การพัฒนาความสามารถในการแข่งขันและรายได้
5. การปรับปรุงโครงสร้างการผลิต OTOP
6. การพัฒนากองทุน สถาบันการเงิน และสวัสดิการชุมชนให้เข้มแข็ง
7. การสร้างเครือข่าย SME ที่เข้มแข็ง
8. การสร้างฐานข้อมูลด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน
9. การพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนแบบมีส่วนร่วมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
10. การสนับสนุนการลงทุนธุรกิจการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและมีการบริหารจัดการที่เป็นธรรม
11. การเพิ่มช่องทางในการกระจายสินค้าของผู้ประกอบการท้องถิ่น
12. การสนับสนุนการจัดกลุ่มผู้ประกอบการ

### ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาที่ดิน การเกษตรและอุตสาหกรรม

ประกอบด้วย 11 กลยุทธ์ ดังนี้

1. การส่งเสริม พัฒนาด้านการเกษตรและอุตสาหกรรม
2. การพัฒนาพลังงานทดแทน
3. การปรับโครงสร้างระบบการผลิตทางการเกษตรและอุตสาหกรรม
4. การเพิ่มมูลค่าแก่สินค้าที่มีตลาดรองรับ
5. การสนับสนุนกิจกรรมในระดับภูมิภาค ระดับชาติ และระดับนานาชาติ
6. การส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน
7. การสร้างสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ที่มีสู่ทางการตลาด
8. การสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากผลผลิตทางการเกษตร
9. การสนับสนุนอุตสาหกรรมใหม่ที่คำนึงถึงผลประโยชน์ที่สมดุลระหว่างผู้ประกอบการ ภาคสังคมและสิ่งแวดล้อม
10. การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการรายย่อย
11. การพัฒนาระบบนิเวศน์ด้วยเกษตรอินทรีย์

### ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี เพื่อความอยู่ดีมีสุข

ประกอบด้วย 7 กลยุทธ์ ดังนี้

1. การยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถด้านการรักษาความมั่นคง เรียบร้อย ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
2. การยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถด้านการบริการประชาชน
3. การยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
4. การยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
5. การยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถด้านการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ
6. การยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถด้านการเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่ง
7. การสนับสนุนการจัดกิจกรรมอย่างสร้างสรรค์ และสอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ไม่ขัดต่อศีลธรรม

### ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สมดุลและยั่งยืน

ประกอบด้วย 10 กลยุทธ์ ดังนี้

1. การปรับปรุง พัฒนารูปแบบกลไก กระบวนการ วิธีการ และใช้เครื่องมือเทคโนโลยีที่เหมาะสม
2. การเร่งรัดฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรมให้กลับคืนความสมบูรณ์

3. การสร้างกระบวนการเรียนรู้และสำรวจจัดทำฐานข้อมูล องค์ความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น
4. การศึกษาวางแผนและพัฒนากิจการบริการจัดการน้ำแบบบูรณาการ
5. การฟื้นฟูและพัฒนาระบบประปา
6. การอนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนาแหล่งน้ำ
7. การส่งเสริมให้ชุมชนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ
8. การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้เทคโนโลยี แลกเปลี่ยนภูมิปัญญา รวมทั้งพัฒนาศักยภาพการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
9. การสนับสนุน ส่งเสริมการจัดกิจกรรม การมีส่วนร่วมป้องกันเฝ้าระวังและควบคุมมลพิษ
10. การพัฒนาขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการน้ำเสียและขยะ

### 3.3.2 ผลการศึกษาทบทวนเพื่อปรับแผนพัฒนาจังหวัดสกลนคร ระยะ 4 ปี

พ.ศ. 2553-2556

ในการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดนั้น จำเป็นต้องมีประเด็นการพัฒนาที่สอดคล้องกับศักยภาพ โอกาส และความต้องการของประชาชน และผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนในพื้นที่ นอกจากนี้ แผนพัฒนาจังหวัดนั้นควรครอบคลุมทุกมิติทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความมั่นคง ดังนั้น คณะทำงานที่ปรึกษาจึงได้ทำการศึกษาถึง ข้อมูลพื้นฐานและวิเคราะห์ศักยภาพของจังหวัด รวมถึงการระดมความคิดเห็นจากการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้สามารถกำหนดแผนพัฒนาจังหวัด สกลนครที่ได้ทำการทบทวนใหม่ดังนี้

#### วิสัยทัศน์

**“ก้าวไปสู่ความเป็นเมืองหน้าอยู่ ควบคู่การเป็นศูนย์กลางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์”**

วิสัยทัศน์เดิมของจังหวัดเป็นวิสัยทัศน์ที่สะท้อนให้เห็นถึงทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจนอยู่แล้ว ดังนั้นจึงคงวิสัยทัศน์เดิมไว้ อย่างไรก็ดี คณะทำงานที่ปรึกษามีความเห็นว่าคุณค่าที่ควรทำการทบทวน และปรับปรุง คือ ในส่วนของประเด็นยุทธศาสตร์ โดยเป็นการปรับในส่วนของประเด็นยุทธศาสตร์ให้มีการมุ่งเน้นการพัฒนาจังหวัดแบบองค์รวมที่ครอบคลุมทุกมิติในด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความมั่นคง เพื่อให้สอดคล้องกรอบนโยบายในการจัดทำ แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัดตามที่กำหนดไว้โดยคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ (ก.น.จ.) และเพื่อให้สามารถแปลงแผนพัฒนา จังหวัดไปสู่แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2554 ได้อย่างเป็นรูปธรรม

## ประเด็นยุทธศาสตร์

ทางคณะทำงานที่ปรึกษามีข้อคิดเห็นในส่วนของประเด็นยุทธศาสตร์เดิมเพื่อการทบทวนและปรับปรุงไปสู่การกำหนดแผนพัฒนาจังหวัดใหม่ สรุปได้ดังนี้

- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาทุกด้าน ดังนั้นจึงควรเป็นระดับกลยุทธ์
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการท่องเที่ยว การค้าและการลงทุน เป็นประเด็นยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมการพัฒนาทั้ง 2 ด้าน ซึ่งมีกลยุทธ์ในการพัฒนาที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงควรแยกเป็น 2 ประเด็นยุทธศาสตร์ คือ ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว และประเด็นยุทธศาสตร์พัฒนาการค้าและการลงทุน
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาที่ดิน การเกษตรและอุตสาหกรรม มีความหมายกว้างและครอบคลุมทั้งในด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม นอกจากนี้การพัฒนาที่ดิน เป็นระดับกลยุทธ์ของการพัฒนาด้านเกษตรกรรม ดังนั้นจึงควรปรับเป็นประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรม การเกษตร เพื่อให้สะท้อนถึงประเด็นการพัฒนาด้านเกษตรกรรมและเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาด้านอุตสาหกรรม การเกษตรควบคู่กัน
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี เพื่อความอยู่ดีมีสุข เป็นงานด้านการบริหารจัดการที่เป็นภารกิจของหน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก ดังนั้นจึงไม่ควรนำมาเป็นประเด็นยุทธศาสตร์

ดังนั้น ทางคณะทำงานที่ปรึกษาจึงได้ทำการปรับประเด็นยุทธศาสตร์ในร่างแผนพัฒนาจังหวัดสกลนครใหม่ โดยประกอบด้วย 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ ซึ่งครอบคลุมการพัฒนาทุกมิติ คือ ด้านเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อันประกอบด้วย

- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาเกษตรและอุตสาหกรรม การเกษตร
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาด้านการค้าการลงทุน
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาด้านสังคมและคุณภาพชีวิต
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม





แผนภาพที่ 14 ผลการทบทวนแผนพัฒนาจังหวัดสกลนคร ระยะ 4 ปี พ.ศ. 2553 – 2556

แผนพัฒนาจังหวัดสกลนครที่ได้รับการทบทวนใหม่ มีรายละเอียดดังนี้

### วิสัยทัศน์

“ก้าวไปสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่ ควบคู่การเป็นศูนย์กลางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์”

ประเด็นยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ดังนี้

**ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตร**

ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ดังนี้

1. การพัฒนาปัจจัยการผลิตและประสิทธิภาพการผลิต
2. การพัฒนาการแปรรูปเพื่อเพิ่ม/สร้างมูลค่า และให้มีคุณภาพ
3. การส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดและการกระจายสินค้า
4. การเพิ่มความรู้ความสามารถของเกษตรกรและผู้ประกอบการ

## ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ดังนี้

1. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ
2. การพัฒนาการตลาดและการประชาสัมพันธ์
3. การพัฒนาบุคลากรและมาตรฐานการให้บริการด้านการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ
4. การพัฒนาปัจจัย/โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว

## ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาด้านการค้าการลงทุน

ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ดังนี้

1. การพัฒนาเศรษฐกิจและส่งเสริมการค้าการลงทุน
2. การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการค้าการลงทุน
3. การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านการค้าการลงทุน

## ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาด้านสังคมและคุณภาพชีวิต

ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ดังนี้

1. การพัฒนาสถานศึกษา และระบบการให้บริการทางการศึกษา
2. การพัฒนาสถานพยาบาล และระบบการให้บริการสาธารณสุข
3. การเสริมสร้างความมั่นคง สงบสุข และความปลอดภัยในสังคม (อาชญากรรม ยาเสพติด สาธารณภัย)
4. การส่งเสริมเอกลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นของพื้นที่
5. การส่งเสริมชุมชนเข้มแข็งและสมานฉันท์

## ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ดังนี้

1. การพัฒนาทรัพยากรทางน้ำ และระบบนิเวศวิทยา (แม่น้ำลำคลอง ทะเล/ชายฝั่ง น้ำใต้ดิน)
2. การบริหารจัดการทรัพยากรทางธรณี
3. การพัฒนาและปลูกจิตสำนึกบุคลากรเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แผนพัฒนาจังหวัดสกลนคร ระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2553-2556)

วิสัยทัศน์: ก้าวไปสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่ ควบคู่การเป็นศูนย์กลางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

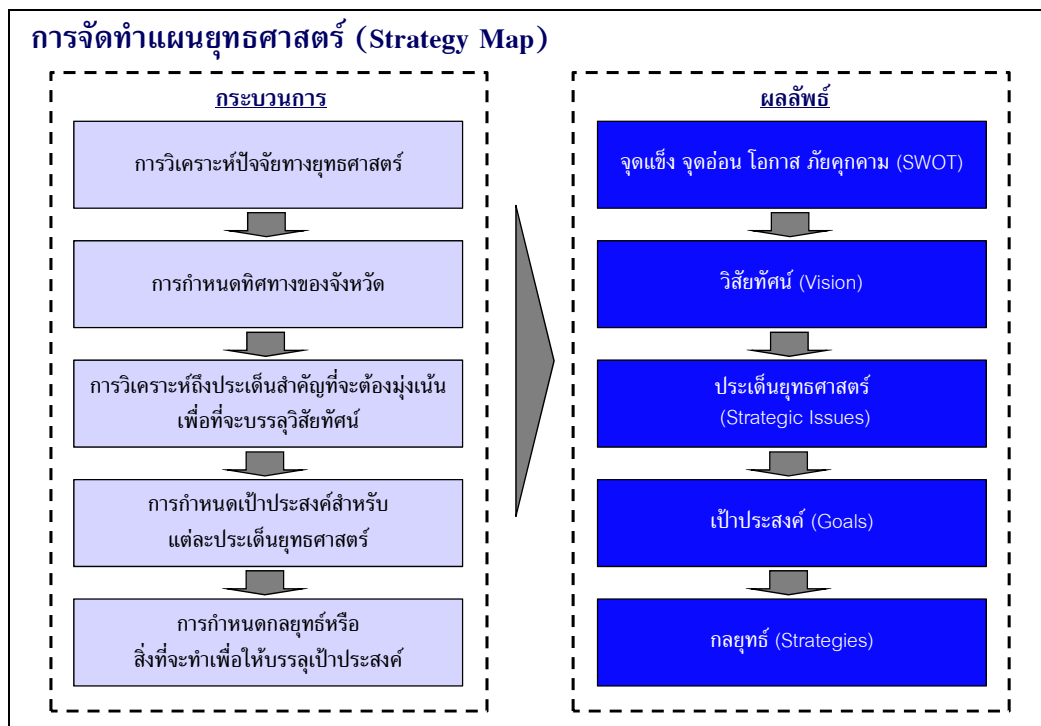
ประเด็นยุทธศาสตร์				
1	2	3	4	5
การพัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรม การเกษตร	การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว	การพัฒนาด้านการค้า การลงทุน	การพัฒนาด้านสังคมและคุณภาพชีวิต	การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กลยุทธ์				
พัฒนาปัจจัยการผลิต และประสิทธิภาพการผลิต	พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ	พัฒนาเศรษฐกิจและส่งเสริมการค้าการลงทุน	พัฒนาสถานศึกษา และระบบการให้บริการทางการศึกษา	พัฒนาทรัพยากรทางน้ำ และระบบนิเวศวิทยา (แม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบฝาย น้ำใต้ดิน)
พัฒนาการแปรรูปเพื่อเพิ่ม/สร้างมูลค่า และให้มีคุณภาพ	พัฒนาการตลาดและการประชาสัมพันธ์	พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการค้า การลงทุน	พัฒนาสถานพยาบาล และระบบการให้บริการสาธารณสุข	การบริหารจัดการทรัพยากรทางธรณี
ส่งเสริมศักยภาพตลาดและการกระจายสินค้า	พัฒนาปัจจัย/โครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวก	พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านการค้า การลงทุน	เสริมสร้างความมั่นคง สุขสบาย และความปลอดภัยในสังคม (อาชญากรรม ยาเสพติด สาธารณภัย)	พัฒนาและปลูกจิตสำนึกบุคลากรเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
เพิ่มความรู้ ความสามารถของเกษตรกรและผู้ประกอบการ	พัฒนาบุคลากรและมาตรฐานการให้บริการด้านการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพ		ส่งเสริมเอกลักษณ์ทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นของพื้นที่	
			ส่งเสริมชุมชนเข้มแข็งและसानันท์	

แผนภาพที่ 15 แผนพัฒนาจังหวัดสกลนคร ระยะ 4 ปี พ.ศ. 2553 – 2556

#### 4. การแปลงแผนพัฒนาจังหวัดไปสู่แผนปฏิบัติการ ปี พ.ศ. 2554 ของจังหวัดสกลนคร

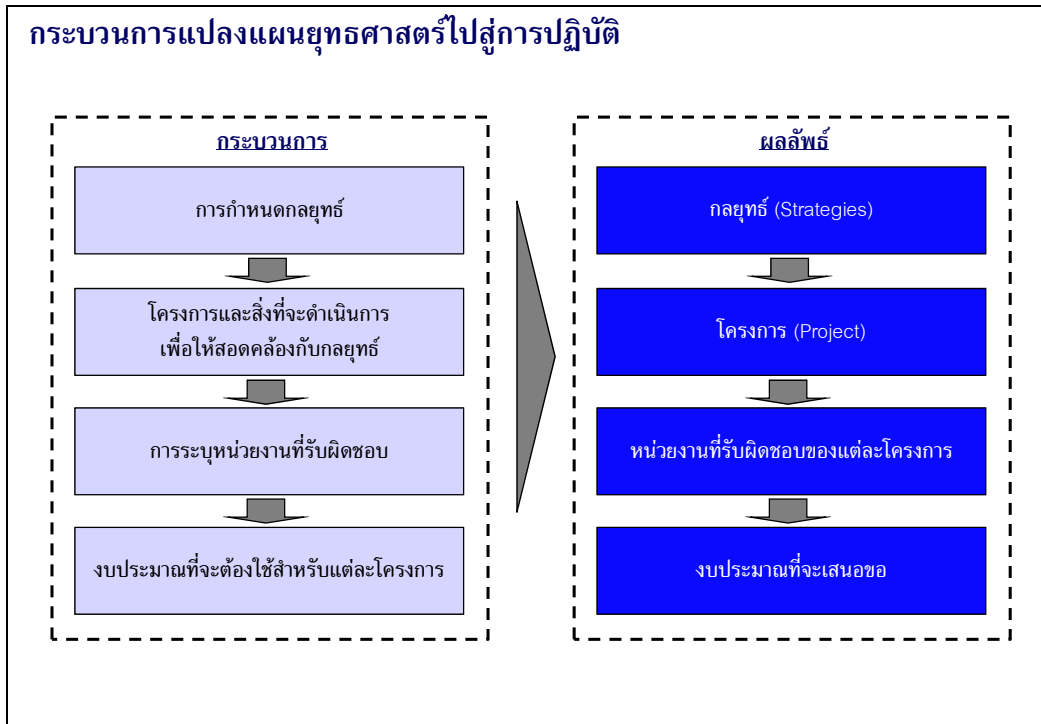
##### 4.1 แนวทางการแปลงแผนพัฒนาจังหวัดไปสู่แผนปฏิบัติการ

แนวทางการแปลงแผนพัฒนาไปสู่แผนปฏิบัติการนั้น เริ่มต้นจากการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ (Strategy Map) ซึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์ปัจจัยทางยุทธศาสตร์ เพื่อให้ได้ซึ่งการประเมินสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค) หรือกรอบการวิเคราะห์ SWOT Analysis อันจะนำไปสู่การกำหนดทิศทางการพัฒนาของจังหวัดหรือวิสัยทัศน์ (Vision) ต่อจากนั้นจึงจะทำการวิเคราะห์ถึงประเด็นสำคัญที่จะต้องมุ่งเน้นเพื่อที่จะบรรลุวิสัยทัศน์ดังกล่าว เพื่อให้ได้มาซึ่งประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการพัฒนาจังหวัด (Strategic Issues) ทั้งนี้ เมื่อสามารถกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญได้แล้ว จำเป็นจะต้องกำหนดเป้าประสงค์ (Goals) สำหรับแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ เพื่อให้ทราบถึงเป้าหมายการพัฒนาในแต่ละประเด็น ต่อจากนั้น จึงจะกำหนดกลยุทธ์ (Strategies) ที่สำคัญในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าประสงค์ดังกล่าว ดังแสดงในแผนภาพที่ 16



แผนภาพที่ 16 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ (Strategy Map)

เมื่อกำหนดแผนยุทธศาสตร์ (Strategy Map) ของจังหวัดได้แล้ว ก็จะเข้ามาสู่กระบวนการแปลงแผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วย การกำหนดกลยุทธ์ (Strategies) ที่สำคัญในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ ต่อจากนั้นจึงนำเสนอโครงการและสิ่งที่จะดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ดังกล่าว รวมทั้งระบุหน่วยงานที่รับผิดชอบในโครงการนั้นๆ และสุดท้ายคือ การจัดทำคำของบประมาณในโครงการต่างๆที่นำเสนอ ดังแสดงในแผนภาพที่ 17



แผนภาพที่ 17 กระบวนการแปลงแผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ

ทั้งนี้ จากกระบวนการแปลงแผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติดังกล่าว ทำให้คณะที่ปรึกษาสามารถจัดทำตัวอย่างการแปลงแผนพัฒนาจังหวัดไปสู่แผนปฏิบัติการประจำปี 2554 โดยมีแผนงานโครงการที่สำคัญ (Flagship Project) ที่มีความสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ของจังหวัด และคำนึงถึงความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ เพื่อเป็นตัวอย่างในการแปลงแผนพัฒนาจังหวัดไปสู่แผนปฏิบัติการประจำปี 2554 ของจังหวัดสกลนคร ทั้งนี้ คณะที่ปรึกษาขอยกตัวอย่างการแปลงแผนพัฒนาจังหวัดไปสู่แผนปฏิบัติการในประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร เนื่องจากเป็นประเด็นยุทธศาสตร์หลักที่สอดคล้องกับศักยภาพทางเศรษฐกิจของจังหวัดสกลนคร

ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาจังหวัดสกลนคร มีรายละเอียดดังนี้

**วิสัยทัศน์ :** ก้าวไปสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่ ควบคู่การเป็นศูนย์กลางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

**ประเด็นยุทธศาสตร์:** การพัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร

**เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์:**

1. เพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไร่และยกระดับคุณภาพของผลผลิตทางการเกษตร
2. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแปรรูป และสร้าง/เพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร
3. เพื่อเพิ่มสัดส่วนทางการตลาดและช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าของสินค้าเกษตร

**กลยุทธ์:**

เนื่องด้วยในการพัฒนาในแต่ละด้านนั้น จำเป็นต้องพัฒนาในรูปแบบของห่วงโซ่คุณค่า หรือ Value Chain เช่น การพัฒนาทางด้านเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร ประกอบด้วย การพัฒนาปัจจัยการผลิตและประสิทธิภาพการผลิต การพัฒนาการแปรรูปเพื่อเพิ่ม/สร้างมูลค่า และให้มีคุณภาพ การส่งเสริมศักยภาพตลาดและการกระจายสินค้า การเพิ่มความรู้ความสามารถของเกษตรกรและผู้ประกอบการ การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานและระบบการขนส่งสินค้า/โลจิสติกส์ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ในการกำหนดกลยุทธ์เพื่อการพัฒนาในแต่ละด้านนั้น จำเป็นต้องจัดลำดับความสำคัญกลยุทธ์ตามความเร่งด่วน (Urgency) ผลกระทบ (Potential Impact) ความเป็นไปได้ (Actionable) ความพร้อมของประชาชน (Readiness) และการเชื่อมโยง (Integration) ดังนั้น จากการระดมความคิดเห็นในการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ทำให้สามารถกำหนดกลยุทธ์ที่สำคัญในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ เพื่อแปลงแผนพัฒนาจังหวัดไปสู่แผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2554 ได้ดังนี้

1. การพัฒนาปัจจัยการผลิตและประสิทธิภาพการผลิต
2. การพัฒนาการแปรรูปเพื่อเพิ่ม/สร้างมูลค่า และให้มีคุณภาพ
3. การส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดและการกระจายสินค้า
4. การเพิ่มความรู้ความสามารถของเกษตรกรและผู้ประกอบการ

### ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการเกษตร

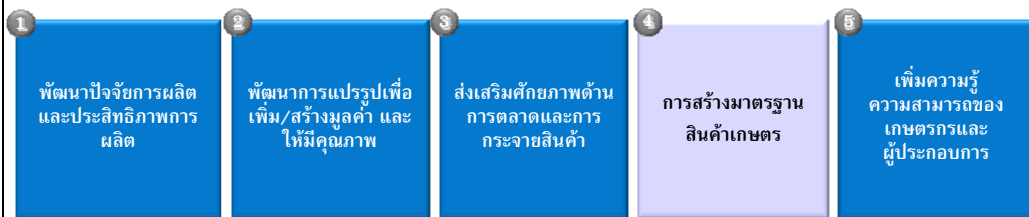
วิสัยทัศน์ของจังหวัด: ก้าวไปสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่ ควบคู่การเป็นศูนย์กลางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ประเด็นยุทธศาสตร์: การพัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตร

#### เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์:

1. เพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไร่และยกระดับคุณภาพของผลผลิตทางการเกษตร
2. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแปรรูป และสร้าง/เพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร
3. เพื่อเพิ่มสัดส่วนทางการตลาดและช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าของสินค้าเกษตร

กลยุทธ์: กลยุทธ์ของกลุ่มจังหวัดโดยยึดตามแนวทางการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) โดยกลยุทธ์ที่เน้นสี (Highlight) คือ กลยุทธ์ของจังหวัดในร่างแผนพัฒนา พ.ศ. 2553-2556 ที่ได้รับการทบทวนใหม่



แผนภาพที่ 18 ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการเกษตร

ทั้งนี้ ในการแปลงแผนพัฒนาจังหวัดไปสู่การปฏิบัติ จะต้องระบุถึงโครงการต่างๆ ที่จำเป็นต้องดำเนินการในจังหวัดในแต่ละปีงบประมาณเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และทิศทางการพัฒนาของจังหวัด ไม่ว่าจะโครงการนั้นจะดำเนินการโดยกลุ่มจังหวัด จังหวัด กระทรวง ทบวง กรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นใดของรัฐหรือภาคเอกชน

นอกจากนี้ การแปลงแผนพัฒนาจังหวัดไปสู่การปฏิบัติ จำเป็นจะต้องเป็นไปอย่างบูรณาการ โดยโครงการที่สำคัญของจังหวัดจะต้องมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด และมีการกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบของแต่ละโครงการ ซึ่งโครงการต่างๆนั้นสามารถแบ่งความรับผิดชอบออกเป็น ระดับกระทรวง/กรม (Function-Based Projects) ระดับกลุ่มจังหวัด (Cluster-Based Projects) และระดับจังหวัด (Provincial Projects) ตามแต่ละกลยุทธ์ในแผนพัฒนาจังหวัด ซึ่งคณะทำงานที่ปรึกษาได้นำเสนอตัวอย่างโครงการที่สำคัญในแต่ละกลยุทธ์ และจำแนกตามขอบเขตความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานไว้เบื้องต้น ดังแสดงในแผนภาพที่ 19

ประเด็นยุทธศาสตร์: การพัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตร				
	1	2	3	4
	พัฒนาปัจจัยการผลิตและประสิทธิภาพการผลิต	พัฒนาการแปรรูปเพื่อเพิ่ม/สร้างมูลค่า และให้มีคุณภาพ	ส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดและการกระจายสินค้า	เพิ่มความรู้ ความสามารถของเกษตรกรและผู้ประกอบการ
ระดับกระทรวง (Function-Based Projects)	<ul style="list-style-type: none"> <li>โครงการพัฒนาพื้นที่ชลประทาน</li> <li>โครงการพัฒนาที่ดินเพื่อการเกษตร</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>โครงการพัฒนาการแปรรูปสินค้าเกษตรใหม่ๆ เพื่อเพิ่มมูลค่า</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>โครงการจัดตั้งศูนย์กระจายสินค้าเกษตร (Distribution Center)</li> <li>โครงการส่งเสริมการบริโภคสินค้าเกษตร</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>โครงการส่งเสริมการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม</li> </ul>
ระดับกลุ่มจังหวัด (Cluster-Based Projects)	<ul style="list-style-type: none"> <li>โครงการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืชให้เหมาะสมกับสภาพดิน</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวหอมมะลิปลอดภัยและได้มาตรฐาน GAP</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>โครงการประชาสัมพันธ์สินค้าเกษตรปลอดภัย</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>โครงการพัฒนาการจัดตั้งเครือข่ายด้านเกษตรกรรมในรูปแบบวิสาหกิจ (Cluster)</li> <li>โครงการพัฒนาเกษตรกรและผู้ประกอบการต้นแบบ</li> </ul>
ระดับจังหวัด (Provincial Projects)	<ul style="list-style-type: none"> <li>โครงการผลิตและการแปรรูปข้าวหอมมะลิสกลนครเพื่อสร้างชุมชนมั่นคงและเข้มแข็ง</li> <li>โครงการแลกเปลี่ยนพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี (กข.6)</li> <li>โครงการส่งเสริมการใช้เกษตรอินทรีย์</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>โครงการพัฒนามาตรฐานการผลิตและคุณภาพสินค้าเกษตรแปรรูปด้านอาหารจากพืช</li> <li>โครงการโรงอบข้าวแห้ง</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>โครงการพัฒนาและเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ</li> <li>โครงการประชาสัมพันธ์สินค้าเกษตรปลอดภัย</li> <li>โครงการประชาสัมพันธ์จัดงานห่มผ้าคราม จิบไวน์เมา กินข้าวย่าง ช่างเนื้อโพนยางคำ</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>โครงการฟาร์มตัวอย่างอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระบรมราชินีนาถ</li> <li>โครงการบ่มเพาะพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการโดยยึดตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง</li> </ul>

แผนภาพที่ 19 ตัวอย่างการเชื่อมโยงโครงการในประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตร



## 4.2 สรุปโครงการที่สำคัญ (Flagship) เบื้องต้นภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์

จากการประชุมเชิงปฏิบัติการครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 ในจังหวัดสกลนคร ทำให้สามารถสรุปโครงการที่สำคัญ (Flagship) เบื้องต้นภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตรได้ดังนี้

### ประเด็นยุทธศาสตร์: การพัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตร

เป้าประสงค์ (ภายใต้ประเด็น ยุทธศาสตร์)	กลยุทธ์และแนวทาง	แผนงาน / โครงการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
1. เพื่อเพิ่มผลผลิต ต่อไร่และ ยกระดับคุณภาพ ของผลผลิตทาง การเกษตร 2. เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพใน การแปรรูป และ สร้าง/เพิ่มมูลค่า ให้กับสินค้า เกษตร 3. เพื่อเพิ่มสัดส่วน ทางการตลาด และช่องทางการ จัดจำหน่ายสินค้า ของสินค้าเกษตร	1.1 การพัฒนาปัจจัยการ ผลิตและประสิทธิภาพ การผลิต	1.1.1 โครงการผลิตและการ แปรรูปข้าวหอมมะลิ สกลนครเพื่อสร้างชุมชน มั่นคงและเข้มแข็ง 1.1.2 โครงการแลกเปลี่ยนพันธุ์ ข้าวพันธุ์ดี (กข.6) 1.1.3 โครงการส่งเสริมการใช้ เกษตรอินทรีย์	<ul style="list-style-type: none"> <li>สำนักงานเกษตรจังหวัด</li> <li>สำนักงานเกษตรและ สหกรณ์จังหวัด</li> </ul>
	1.2 การพัฒนาการ แปรรูปเพื่อเพิ่ม/สร้าง มูลค่า และให้มีคุณภาพ	1.2.1 โครงการพัฒนามาตรฐาน การผลิตและคุณภาพสินค้า เกษตรแปรรูปด้านอาหาร จากพืช 1.2.2 โครงการโรงอบข้าวแห้ง	<ul style="list-style-type: none"> <li>สำนักงานเกษตรจังหวัด</li> <li>สำนักงานอุตสาหกรรม จังหวัด</li> </ul>
	1.3 การส่งเสริมศักยภาพ ด้านการตลาดและการ กระจายสินค้า	1.3.1 โครงการพัฒนาและ เชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์ชุมชนอัน เนื่องมาจากพระราชดำริ 1.3.2 โครงการประชาสัมพันธ์ สินค้าเกษตรปลอดภัย 1.3.3 โครงการประชาสัมพันธ์จัด งานห่มผ้าคราม จิบไวน์เฒ่า กินข้าวฮาง อย่างเนื้อโพนยาง คำ	<ul style="list-style-type: none"> <li>สำนักงานพาณิชย์จังหวัด สกลนคร</li> <li>สำนักงานประชาสัมพันธ์ จังหวัดสกลนคร</li> </ul>

**ประเด็นยุทธศาสตร์: การพัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร (ต่อ)**

เป้าประสงค์ (ภายใต้ประเด็น ยุทธศาสตร์)	กลยุทธ์และแนวทาง	แผนงาน / โครงการ	หน่วยงานหลัก
	1.4 การเพิ่มความรู้ ความสามารถของ เกษตรกรและ ผู้ประกอบการ	1.4.1 โครงการฟาร์มตัวอย่างอัน เนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระบรมราชินีนาถ 1.4.2 โครงการบ่มเพาะพัฒนา ศักยภาพผู้ประกอบการโดย ยึดตามแนวทางเศรษฐกิจ พอเพียง	<ul style="list-style-type: none"> <li>• สำนักงานประมงจังหวัด สกลนคร</li> <li>• มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร</li> </ul>

### 4.3 ตัวอย่างโครงการนำร่อง

ประเด็นยุทธศาสตร์: การพัฒนาเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตร

กลยุทธ์: การพัฒนาปัจจัยการผลิตและประสิทธิภาพการผลิต

โครงการ: โครงการผลิตและการแปรรูปข้าวหอมมะลิสกลนครเพื่อสร้างชุมชนมั่นคงและเข้มแข็ง

ชื่อโครงการ	โครงการผลิตและการแปรรูปข้าวหอมมะลิสกลนครเพื่อสร้างชุมชนมั่นคงและเข้มแข็ง
ความสำคัญ ของโครงการ/ หลักการและ เหตุผล	ที่มา: จังหวัดสกลนครมีสภาพพื้นที่และปริมาณน้ำฝนที่เหมาะสมต่อการปลูกข้าวหอมมะลิที่ดีอีกแห่งหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากนี้ข้าวหอมมะลิที่ผลิตได้ มีกลิ่นหอม และคุณภาพดี เมื่อนำมาแปรรูปเป็นข้าวฮางหอมมะลิสกลทวาปี หรือข้าวหอมมะลิพรีเมียมมูลค่าเพิ่มมากขึ้น และเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ สภาพปัญหา/ความต้องการ: เกษตรกรส่วนใหญ่ยังประสบปัญหาหลายประการ เช่น ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีการผลิตที่ถูกต้องและเหมาะสม ทำให้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ต่ำ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตข้าวหอมมะลิของจังหวัดสกลนครให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
วัตถุประสงค์ ของโครงการ	1. เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าวเฉลี่ยต่อไร่ให้สูงขึ้น 2. เพื่อให้ได้เปอร์เซ็นต์ตันข้าวที่สูงขึ้น 3. เพื่อสร้างวิถีชีวิตตามแบบเศรษฐกิจพอเพียง
ผลผลิตและ ผลลัพธ์ของ โครงการ	1. เกษตรกรผลิตข้าวได้ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่เพิ่มมากขึ้น 2. ได้เปอร์เซ็นต์ตันข้าวที่สูงขึ้น 3. มีการดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง
ตัวชี้วัด ความสำเร็จ ของโครงการ	1. ปริมาณผลผลิตข้าวเฉลี่ยต่อไร่ที่สูงขึ้น 2. เปอร์เซ็นต์ตันข้าวที่สูงขึ้น
ความเชื่อมโยง กับยุทธศาสตร์ และความ พร้อมของ โครงการ	โครงการนี้มีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตรของจังหวัด รวมทั้งสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตรของระดับกระทรวง และกลุ่มจังหวัด ดังนั้นพร้อมที่จะผลักดันให้เกิดผลเป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติ
ผู้รับผิดชอบ	สำนักงานเกษตรจังหวัดสกลนคร
ทรัพยากรที่ ต้องใช้	บุคลากรที่มีประสบการณ์ เครื่องมือดำเนินการ และเทคนิคการบริหารจัดการ
งบประมาณ	79,250,000 บาท
ผู้ที่เกี่ยวข้อง กับโครงการนี้ (Stakeholders) หรือผู้ที่ได้รับ	กลุ่มเป้าหมาย: เกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิ จังหวัดสกลนคร 18 อำเภอ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย: เกษตรกรผู้ปลูกข้าวหอมมะลิ / ผู้ประกอบการค้าข้าวและกลุ่มแปรรูปข้าว



ผลกระทบจากโครงการนี้	
โครงการที่เกี่ยวข้อง	<p>โครงการนี้มีความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับโครงการอื่นๆ ของจังหวัด ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. โครงการแลกเปลี่ยนพันธุ์ข้าวพันธุ์ดี (กข.6)</li> <li>2. โครงการส่งเสริมการใช้เกษตรอินทรีย์</li> <li>3. โครงการพัฒนามาตรฐานการผลิตและคุณภาพสินค้าเกษตรแปรรูปด้านอาหารจากพืช</li> <li>4. โครงการโรงอบข้าวแห้ง</li> </ol>
ความเสี่ยง	ไม่มี
ระยะเวลา และกิจกรรมที่สำคัญของโครงการ	<p>โครงการนี้เริ่มต้นเดือนตุลาคม พ.ศ. 2553 สิ้นสุดเดือนกันยายน พ.ศ. 2554 โดยมีกิจกรรมที่สำคัญดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ประชาสัมพันธ์โครงการ</li> <li>2. สนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวหอมมะลิ พื้นที่ 50,000 ไร่</li> <li>3. สนับสนุนเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด (ถั่วพุ่ม) พื้นที่ 50,000 ไร่</li> <li>4. ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ชีวภาพ</li> <li>5. สนับสนุนการตรวจรับรองแหล่งผลิต GAP พืชหลังนา พื้นที่ 2,900 ไร่</li> <li>6. ให้ความรู้เกี่ยวกับการรับ-การจ่ายในครัวเรือน การคิดต้นทุน กำไร ขาดทุนเกี่ยวกับธุรกิจ ส่งเสริมการเลี้ยงปลาใน</li> </ol> 

ประเด็นยุทธศาสตร์: การพัฒนาเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร

กลยุทธ์: การส่งเสริมศักยภาพด้านการตลาดและการกระจายสินค้า

โครงการ: โครงการพัฒนาและเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ชื่อโครงการ	โครงการพัฒนาและเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (โครงการชลประทานห้วยหวด)
ความสำคัญของโครงการ/หลักการและเหตุผล	<p><b>ที่มา:</b> จังหวัดสกลนครมีนโยบายส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากน้ำชลประทาน โครงการชลประทานห้วยหวด ให้เต็มศักยภาพ เพื่อเพิ่มพูนรายได้แก่ เกษตรกร และสร้างงานในท้องถิ่น เพื่อลดการอพยพไปขายแรงงานในถิ่นอื่น ตลอดจนการสร้างความมั่นคงด้านอาหารให้แก่จังหวัดและภาพรวมของประเทศ โดยบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ร่วมกันพัฒนาและส่งเสริมอาชีพต่าง ๆ เช่น การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ การประมง การแปรรูปสินค้าเกษตรต่าง ๆ รวมถึงการผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน</p> <p><b>สภาพปัญหา/ความต้องการ:</b> เนื่องจากโครงการพระราชดำริ (โครงการชลประทานห้วยหวด) เป็นการส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากน้ำชลประทาน ในพื้นที่ ต.จันทร์เพ็ญ ต.เต่างอย อ.เต่างอย และใกล้เคียง มีพื้นที่ส่งน้ำประมาณ 8,000 ไร่ ราษฎรที่ได้รับประโยชน์ 508 ครัวเรือน รวม 13 หมู่บ้าน เมื่อหน่วยงานภาครัฐร่วมกันส่งเสริมสนับสนุนอาชีพต่าง ๆ จำเป็นที่จะต้องหาตลาดรองรับผลผลิต และกระจายสินค้าออกสู่ภูมิภาคต่าง ๆ และเพื่อให้กลุ่มผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชน ได้พัฒนาสินค้าให้สามารถแข่งขันได้ และมีจุดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดสกลนคร</p>
วัตถุประสงค์ของโครงการ	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. สนับสนุนโครงการส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากน้ำชลประทาน ตามพระราชดำริ (โครงการชลประทานห้วยหวด) ในการสร้างโอกาสทางการตลาด และเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชน ในพื้นที่ของโครงการ</li> <li>2. ลดปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกร กลุ่มผู้ผลิตและวิสาหกิจชุมชน เนื่องจากการผลิตสินค้าที่ไม่เป็นไปตามความต้องการของตลาด</li> <li>3. เพื่อให้ราษฎรหรือเกษตรกร เกิดการเรียนรู้ และเสริมสร้างความเข้าใจในบทบาทของระบบตลาด กลไกการตลาดแบบเสรีในยุคปัจจุบัน เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองและปรับตัวให้สามารถแข่งขันทางการค้าได้อย่างยั่งยืน</li> </ol>
ผลผลิตและผลลัพธ์ของโครงการ	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. ราษฎร หรือเกษตรกร ได้มีโอกาสกระจายสินค้าออกสู่ตลาดเพิ่มมากขึ้น</li> <li>2. ราษฎร หรือเกษตรกร สามารถสร้างงาน สร้างรายได้และช่วยเหลือตนเองได้อย่างยั่งยืน</li> <li>3. ราษฎร เกษตรกรหรือผู้ผลิตผลิตภัณฑ์ชุมชนสามารถเรียนรู้ถึงระบบตลาด และกลไกตลาดปัจจุบันเพิ่มมากขึ้น</li> </ol>
ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ	ร้อยละของระดับความพึงพอใจของราษฎรหรือเกษตรกรในการกระจายสินค้าออกสู่ตลาด
ความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์และความพร้อมของโครงการ	โครงการนี้มีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรและอุตสาหกรรม การเกษตร และยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว การค้าและการลงทุนของจังหวัด รวมทั้งมีความเชื่อมโยงและสัมพันธ์กับยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการเกษตรและอุตสาหกรรม การเกษตร รวมทั้งยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว การค้าและการลงทุนของระดับกระทรวง และกลุ่มจังหวัด ดังนั้น โครงการนี้มีความพร้อมที่จะผลักดันให้เกิดผล

	เป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติ
ผู้รับผิดชอบ	สำนักงานพาณิชย์จังหวัดสกลนคร
ทรัพยากรที่ต้องใช้	บุคลากรที่มีประสบการณ์ เครื่องมือดำเนินการ และเทคนิคการบริหารจัดการ
งบประมาณ	350,000 บาท
ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการนี้ (Stakeholders) หรือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการนี้	กลุ่มเป้าหมาย: ราษฎร กลุ่มเกษตรกร ผู้ประกอบการ ในพื้นที่โครงการส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากน้ำชลประทาน (ห้วยหวด) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย: ราษฎร กลุ่มเกษตรกร และ ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชนในเขตอำเภอต่างอย
โครงการที่เกี่ยวข้อง	โครงการนี้มีความเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกับโครงการอื่นๆ ของจังหวัด ได้แก่ 1. โครงการประชาสัมพันธ์สินค้าเกษตรปลอดภัย 2. โครงการประชาสัมพันธ์จัดงานห่มผ้าคราม จิบไวน์เม่า กินข้าวฮาง อย่างเนื้อโพนย่างคำ
ความเสี่ยง	ไม่มี
ระยะเวลา และกิจกรรมที่สำคัญของโครงการ	โครงการนี้เริ่มต้นเดือนมกราคม พ.ศ. 2554 สิ้นสุดเดือนธันวาคม พ.ศ. 2554 โดยมีกิจกรรมที่สำคัญดังนี้ 1. จัดอบรมตัวแทนเกษตรกรเรื่องการผลิตสินค้าการเกษตรให้มีมูลค่าตรงความต้องการของตลาด การซื้อขายสินค้าของโรงงาน การกำหนดราคาสินค้า เป็นต้น 2. การนำผู้แทนเกษตรกรเยี่ยมชมโรงงานที่รองรับผลผลิตทางการเกษตร เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการทำสัญญาซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า เป็นต้น 3. การส่งเสริมการผลิตพืชเป้าหมายรอง จัดกิจกรรมเชื่อมโยงระหว่างผู้ผลิต ผู้จำหน่ายและผู้บริโภค

5. ผลการวิเคราะห์แผนพัฒนาจังหวัดของที่ปรึกษากับแผนพัฒนาจังหวัดที่นำเสนอต่อ ก.บ.ก.

จากการพิจารณาทบทวนและวิเคราะห์แผนพัฒนาจังหวัดสกลนครที่ทางจังหวัดได้มีการปรับเปลี่ยนและนำเสนอต่อ ก.บ.ก. เมื่อปลายเดือนสิงหาคมที่ผ่านมา โดยพิจารณาถึงองค์ประกอบต่างๆ ทั้งในมิติด้านความสอดคล้องเชื่อมโยงและมิติด้านคุณภาพของแผนพัฒนาจังหวัด สามารถสรุปข้อคิดเห็นและข้อสังเกตได้ดังนี้

## 1) ความสอดคล้องระหว่างแผนพัฒนาจังหวัดกับแผนในระดับอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

แผนพัฒนาจังหวัดสกลนครมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาล และแผนพัฒนาระดับประเทศ ซึ่งได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับปัจจุบัน รวมทั้งสอดคล้องกับแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ซึ่งมีจังหวัดสกลนครเป็นหนึ่งในสามจังหวัดภายใต้กลุ่มจังหวัดดังกล่าว ทั้งนี้เนื่องจากนโยบายรัฐบาล และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติครอบคลุมการพัฒนาในทุกด้าน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในขณะที่เนื่องจากแผนพัฒนาจังหวัดครอบคลุมการพัฒนาในทุกมิติดังกล่าว ดังนั้น จึงสอดคล้องกับแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดเช่นกัน และยังสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การพิจารณาแผนจังหวัดของ ก.บ.ก. ซึ่งระบุไว้ว่าแผนพัฒนาจังหวัดควรครอบคลุมการพัฒนาในทุกมิติ

## 2) ความชัดเจนและความเป็นเหตุเป็นผลของแผนพัฒนาจังหวัด

### วิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์ที่ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนาจังหวัดสกลนครที่มีอยู่ในปัจจุบันคือ “ก้าวไปสู่ความเป็นเมืองหน้าด่าน ควบคู่การเป็นศูนย์กลางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์” เป็นวิสัยทัศน์ที่มีความเหมาะสม เนื่องจากเป็นความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ดังนั้นที่ปรึกษาเห็นด้วยที่ทางจังหวัดยังคงวิสัยทัศน์เดิมไว้ แต่อย่างไรก็ดี ที่ปรึกษามีความคิดเห็นว่า แม้ว่าประเด็นยุทธศาสตร์ของจังหวัดสกลนคร ซึ่งประกอบด้วย 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ดังนำเสนอด้านล่างนี้ จะครอบคลุมทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การพิจารณาแผนของ ก.บ.ก. ซึ่งได้ระบุไว้ว่าแผนพัฒนาจังหวัดควรครอบคลุมทุกมิติทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและความมั่นคง แต่ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดสกลนครยังไม่สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของที่ปรึกษา เนื่องจากยังขาดความชัดเจน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเชิงลบต่อการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

### ประเด็นยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ทางจังหวัดสกลนครได้นำเสนอต่อ ก.บ.ก. มีดังนี้

- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการท่องเที่ยว การค้าและการลงทุน
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาที่ดิน การเกษตร และอุตสาหกรรม
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีเพื่อความอยู่ดีมีสุข
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่  
สมดุลและยั่งยืน

ทั้งนี้ ที่ปรึกษาได้เสนอแนะประเด็นยุทธศาสตร์ที่ได้มีการทบทวนและปรับปรุงให้มี  
แนวทางการพัฒนาชัดเจนมากยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ดังกล่าว โดยมีดังนี้

- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตร
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาด้านการค้า การลงทุน
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาด้านสังคมและคุณภาพชีวิต
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทางที่ปรึกษามีข้อคิดเห็นในการปรับประเด็นยุทธศาสตร์เดิมดังนี้

**ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์** เป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญใน  
การพัฒนาทุกด้าน ดังนั้นจึงไม่ควรเป็นระดับประเด็นยุทธศาสตร์ แต่ควรเป็นระดับกลยุทธ์ใน  
การพัฒนาของประเด็นยุทธศาสตร์ ซึ่งควรอยู่ภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาด้าน  
สังคมและคุณภาพชีวิต หรืออาจสอดแทรกเข้าไปเป็นกลยุทธ์ในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์เพื่อ  
เสริมสร้างขีดสมรรถนะของทรัพยากรมนุษย์ในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา

**ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการท่องเที่ยว การค้าและการลงทุน** เป็นประเด็น  
ยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมการพัฒนาทั้ง 2 ด้าน ซึ่งมีกลยุทธ์ในการพัฒนาที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึง  
ควรแยกเป็น 2 ประเด็นยุทธศาสตร์ คือ ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว และ  
ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาการค้าและการลงทุน เพื่อให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไปสู่การ  
ปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

**ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาที่ดิน การเกษตรและอุตสาหกรรม** มีความหมายกว้าง  
และครอบคลุมทั้งในด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม นอกจากนี้ การพัฒนาที่ดินเป็นระดับ  
กลยุทธ์ของการพัฒนาด้านเกษตรกรรม ดังนั้นจึงควรปรับเป็นประเด็นยุทธศาสตร์การ



พัฒนาการเกษตรและอุตสาหกรรมการเกษตร เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงประเด็นการพัฒนาด้านการเกษตรและเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาด้านอุตสาหกรรมการเกษตรควบคู่กัน

**ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีเพื่อความอยู่ดีมีสุข** ซึ่งหากตามความหมายของประเด็นยุทธศาสตร์ สื่อถึงงานด้านการบริหารจัดการซึ่งเป็นภารกิจงานประจำมิใช่ประเด็นยุทธศาสตร์ อีกทั้งเมื่อได้พิจารณาบททวนในรายละเอียด พบว่า โครงการส่วนใหญ่เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตมากกว่า จึงควรปรับเป็นประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคมและคุณภาพชีวิต น่าจะเหมาะสมกว่า

**ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่สมดุลและยั่งยืน** มีความเหมาะสมอยู่แล้ว จึงควรคงไว้เช่นเดิม

### 3) ความสอดคล้องระหว่างเป้าประสงค์ และตัวชี้วัดในแผนพัฒนาจังหวัด

แผนพัฒนาจังหวัดสกลนครที่ได้นำเสนอต่อ ก.บ.ก. นั้นมีเป้าประสงค์คือ “สกลนครบรรลุเกณฑ์คุณภาพชีวิตอย่างมั่นคง” ซึ่งเป็นทั้งเป้าประสงค์รวมและเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์สำหรับทุกประเด็นยุทธศาสตร์ และได้กำหนดตัวชี้วัดเพียงตัวชี้วัดเดียวคือ “คุณภาพชีวิตของคนสกลนครดีขึ้นตามเกณฑ์ จปฐ. จากลำดับที่ 58 เป็นลำดับที่ 48 ในปี 2556” ซึ่งตัวชี้วัดดังกล่าวเป็นทั้งตัวชี้วัดรวมและตัวชี้วัดสำหรับทุกประเด็นยุทธศาสตร์เช่นกัน ซึ่งมีความหมายกว้างและทำให้ขาดความชัดเจนโดยในความคิดเห็นของที่ปรึกษา มองว่า ในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ ควรจะกำหนดตัวชี้วัดให้สอดคล้องกับแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์นั้นๆ เพื่อให้การแปลงไปสู่การปฏิบัติบรรลุผลอย่างเป็นรูปธรรม

นอกจากนั้น ในระดับประเด็นยุทธศาสตร์ มีการกำหนดเป้าประสงค์ (Goals) สำหรับแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์จำนวนมาก และบางเป้าประสงค์มีความหมายกว้างและขาดความชัดเจน เช่น ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หนึ่งในหลายเป้าประสงค์คือ การพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถให้กับประชากรทุกภาคส่วน ซึ่งเป็นเป้าประสงค์ที่มีความหมายกว้าง และไม่สื่อว่าเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในด้านใด ทำให้แนวทางการพัฒนาหรือกลยุทธ์ไม่ชัดเจนตามมา และขาดจุดเน้นในการพัฒนา นอกจากนี้บางเป้าประสงค์ไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์นั้นๆ เช่น เป้าประสงค์เพื่อการเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่ง ซึ่งอยู่ภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีเพื่อความอยู่ดีมีสุข ควรอยู่ภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการค้าและการลงทุนจึงเหมาะสมกว่า เป็นต้น

ดังนั้น จากที่กล่าวมาข้างต้น ที่ปรึกษาสามารถสรุปข้อคิดเห็นได้ว่า หากตั้งแต่ขั้นตอนของการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์มีความไม่ชัดเจนแล้ว ก็จะนำไปสู่ความไม่ชัดเจนทั้งในระดับเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัดและกลยุทธ์ตามมาดังที่ได้ตั้งข้อสังเกตข้างต้น

#### 4) คุณภาพของโครงการที่นำเสนอในแผนพัฒนาจังหวัด

ในภาพรวม โครงการที่นำเสนอในแผนพัฒนาจังหวัดนั้นมีความสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ และเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ในระดับหนึ่งเนื่องจากประเด็นยุทธศาสตร์และเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์มีความหมายกว้าง สามารถครอบคลุมได้ทุกเรื่อง อย่างไรก็ตาม ในส่วนรายละเอียด ที่ปรึกษาสามารถตั้งข้อสังเกตบางประการได้ดังนี้

- 4.1) มีโครงการจำนวนมากที่ควรเป็นบทบาทระดับหน่วยงานส่วนกลาง/กระทรวง หรือระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาทิเช่น ภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาที่ดิน การเกษตรและอุตสาหกรรม มีโครงการขุดลอกบึง ลำห้วย หนอง แหล่งน้ำจำนวนมากกว่า 20 โครงการ หรือภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อความอยู่ดีมีสุข มีโครงการซ่อมแซมและก่อสร้างถนนลาดยาง-คอนกรีตจำนวนมากกว่า 40 โครงการ ซึ่งมีใช้บทบาทของจังหวัด
- 4.2) บางโครงการมีความซ้ำซ้อนกัน โดยปรากฏในทั้ง 2 กลยุทธ์ เช่น “โครงการ ขุดลอกหนองอีดอน” และ “โครงการขุดลอกหนองหมากตึก” ปรากฏในทั้งกลยุทธ์ที่ 3.1 ส่งเสริมพัฒนาด้านการเกษตรและอุตสาหกรรม และกลยุทธ์ที่ 3.4 การปรับโครงสร้างระบบการผลิตทางการเกษตรและอุตสาหกรรม
- 4.3) มีโครงการย่อยจำนวนมากซึ่งเป็นเรื่องเดียวกัน เช่น โครงการด้านการทำปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยอินทรีย์เพื่อการเกษตรอินทรีย์ ซึ่งควรนำมารวมกันเป็นโครงการใหญ่โครงการเดียวกัน เพื่อให้เกิดการบูรณาการและสามารถผลักดันการพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- 4.4) โครงการภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาที่ดิน การเกษตรและอุตสาหกรรม นั้น ส่วนใหญ่เป็นโครงการที่เน้นการพัฒนาไปที่ต้นน้ำ และขาดการเชื่อมโยงอย่างบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบ ไม่ว่าจะเป็นระดับหน่วยงานส่วนกลาง/กระทรวง กลุ่มจังหวัด และจังหวัด โดยจำแนกเป็นรายสินค้าทางการเกษตรอย่างชัดเจน เช่น สินค้าข้าว พืชไร่ ปศุสัตว์ ประมง และเชื่อมโยงในลักษณะ Value Chain (ห่วงโซ่คุณค่า) ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำของสินค้าเกษตรนั้นๆ

#### 6. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการ

ในการดำเนินงานโครงการระยะที่ 2 นี้ สามารถสรุปประเด็นปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะได้ดังนี้

	ประเด็นปัญหา / อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
1.	หน่วยงานในส่วนกลางที่ปฏิบัติงานอยู่ในพื้นที่จังหวัดไม่ทราบถึงโครงการในระดับกระทรวง อันเนื่องมาจากขาดการประสานงานและเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานในระดับต่างๆ อย่างบูรณาการ	หน่วยงานในระดับต่างๆ ควรพัฒนาการประสานงานและเชื่อมโยงระหว่างกัน โดยเฉพาะในเรื่องแผนปฏิบัติราชการ ซึ่งประกอบด้วยโครงการต่างๆ เพื่อการทำงานร่วมกันอย่างบูรณาการ อันจะส่งผลให้การพัฒนามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง และทำให้เกิดการใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ทับซ้อน และถูกต้องเหมาะสมมากยิ่งขึ้น
2.	หน่วยงานในส่วนกลางมีความล่าช้าในการจัดส่งหนังสือราชการถึงจังหวัดเพื่อแจ้งให้ทราบถึงการดำเนินงานโครงการนี้ ทำให้กำหนดการในการลงพื้นที่ของคณะทำงานที่ปรึกษาค่อนข้างเป็นไปอย่างเร่งด่วนและกระชั้นชิด ส่งผลให้จังหวัดต้องเร่งดำเนินการประสานงานในจังหวัด ในขณะที่เดียวกันก็มีภารกิจเป็นจำนวนมาก จึงทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอในการเตรียมข้อมูลมากเท่าที่ควรเพื่อใช้สนับสนุนในการระดมความคิดเห็นในการประชุมเชิงปฏิบัติการ	หน่วยงานในส่วนกลางควรมีการวางแผนล่วงหน้าและเตรียมการให้พร้อมมากกว่านี้ เพื่อให้เวลาเพียงพอสำหรับจังหวัดในการเตรียมการ และไม่ทับซ้อนกับภารกิจของจังหวัดที่มีอยู่เดิม